

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

**Zdravotní a sociální pojištění OSVČ se
zaměřením na konkrétní podnik fyzické osoby**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Lucie BOROVCOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jana FIALOVÁ, Ph.D.**

Znojmo, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Zdravotní a sociální pojištění OSVČ se zaměřením na konkrétní podnik fyzické osoby zpracovala samostatně pod odborným vedením vedoucí bakalářské práce Ing. Jany Fialové, Ph.D. a že veškeré použité zdroje jsem uvedla v Seznamu použité literatury.

V Praze dne 30. 04. 2019

.....

Lucie Borovcová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí Ing. Janě Fialové, Ph.D., za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Lucie BOROVCOVÁ Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Zdravotní a sociální pojištění OSVČ se zaměřením na konkrétní podnik fyzické osoby
Název (v angličtině)	Health and social insurance of a sole trader with focus on a specific natural person

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Popsat rozdíly v oblasti zdravotního a sociálního pojištění u osoby samostatně výdělečně činné a u zaměstnance. Zhodnotit daňové a nákladové zatížení firem v této oblasti.

Postup práce:

1. Charakterizovat sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění a legislativní úpravu v této oblasti.
2. Určit účastníky zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení.
3. Popsat odlišný způsob výpočtu sociálního zabezpečení u osoby samostatně výdělečně činné a u zaměstnanců.
4. Zhodnotit rozdíly odlišných způsobů výpočtu zdravotního a sociálního pojištění u osoby samostatně výdělečně činné a u zaměstnanců, určit vliv na základ daně z příjmu.

Metody: deskripce, analýza, komparace

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. KUKALOVÁ, Gabriela a Lukáš MORAVEC. *Systém sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění v ČR*. 3. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2017, 84 s. ISBN 978-80-213-2783-2.
2. *Sociální pojištění: pojistné na sociální zabezpečení, nemocenské pojištění, důchodové pojištění, organizace a provádění sociálního zabezpečení: redakční uzávěrka*. Ostrava: Sagit, 2007, 398 s. ÚZ. ISBN 978-80-7488-279-1.
3. ŠUBRT, Bořivoj, Zdeňka LEIBLOVÁ, Věra PŘÍHODOVÁ, et al. *Abeceda mzdové účetní*. Olomouc: ANAG, 1996, 631 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7554-117-8.
4. *Zdravotní pojištění: zákon o veřejném zdravotním pojištění, zákon o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, zákony o zdravotních pojišťovnách: redakční uzávěrka*. Ostrava: Sagit, 2011. 240 s. ÚZ. ISBN 978-80-7488-269-2

Datum zadání bakalářské práce: duben 2018

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2019

Lucie BOROVCOVÁ
student

Ing. Jana FIALOVÁ, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce s názvem Zdravotní a sociální pojištění OSVČ se zaměřením na konkrétní podnik fyzické osoby, se zaměřuje na výpočty sociálního a zdravotního pojištění. V první části je teoreticky popsáno sociální a zdravotní pojištění, týkající se OSVČ na hlavní a vedlejší činnost, zaměstnanců a rozdíly mezi nimi. V praktické části jsou příklady záloh a vyměřovacích základů pro sociální a zdravotní pojištění OSVČ za rok 2018, která podniká na hlavní činnost. Uvedené jsou také příklady sociálního a zdravotního pojištění za zaměstnance, kterého zaměstnává konkrétní vybraná OSVČ na dohodu o provedení práce.

Klíčová slova:

Osoba samostatně výdělečně činná, zaměstnanec, zaměstnavatel, sociální a zdravotní pojištění, fyzická osoba, živnost.

ABSTRACT

The name of the thesis is “Health and Social insurance for the self-employed” with a primary focus on a specific enterprise of natural person, calculations of social and health insurance. In the first part, social and health insurance are described theoretically, concerning self-employed on main and secondary activities, employees and differences between them. In the practical part there are examples of bases and assessment bases for social and health insurance self-employed for 2018, which is a major business. There are also examples of social and health insurance for an employee who employs a specific self-employed to work.

Key words:

Self-employed, employee, employer, social and health insurance, legal entity, trade.

OBSAH

1	ÚVOD.....	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3	SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ V ČR.....	11
3.1	SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ V ČR	12
3.1.1	Důchodové pojištění	12
3.1.2	Nemocenské pojištění	12
3.1.3	Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	13
3.1.4	Plátcí a poplatníci sociálního pojištění	13
3.1.5	Sazby sociálního pojištění.....	14
3.1.6	Orgány upravující sociální pojištění	14
3.2	VEŘEJNÉ ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	15
3.2.1	Právní úprava veřejného zdravotního pojištění	15
3.3	PODÍL NA VEŘEJNÉM ZDRAVOTNÍM POJIŠTĚNÍ	16
	POJIŠTĚNCI ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ JSOU V ČR ROZŘAZENY DO TĚCHTO SKUPIN:.....	16
3.4	ORGÁNY ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	17
3.5	SAZBY ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	17
4	ODLIŠNOSTI MEZI OSVČ A ZAMĚSTNANCEM	18
4.1	OSOBA SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÁ.....	18
4.2	ZAMĚSTNANEC	18
5	SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ OSOB SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÝCH.....	19
5.1	HLAVNÍ ČINNOST OSVČ	19
5.2	VEDLEJŠÍ ČINNOST U OSVČ.....	20
5.3	SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ OSVČ – HLAVNÍ ČINNOST	20
5.3.1	Důchodové pojištění OSVČ	20
5.3.2	Rozhodná částka a vyměřovací základ	21
5.3.3	Nemocenské pojistné OSVČ – hlavní činnost	23
5.4	VEŘEJNÉ ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ OSVČ – HLAVNÍ ČINNOST	24
5.5	OSVČ – VEDLEJŠÍ ČINNOST.....	26
5.5.1	Sociální pojištění OSVČ při vedlejší činnosti.....	26
5.5.2	Zdravotní pojištění OSVČ při vedlejší činnosti	27
6	SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCE.....	28
6.1.1	Zaměstnanec a jeho účast na sociálním pojištění	28
6.1.2	Účast zaměstnance na veřejném zdravotním pojištění	29

7 PRAKTICKÉ VÝPOČTY SOCIÁLNÍHO A ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ U OSVČ	32
7.1 ŽIVNOSTI V ČR.....	32
7.2 CHARAKTERISTIKA OSVČ	33
7.2.1 Daňová evidence podnikatele.....	34
7.2.2 Zdravotní a sociální pojištění zaměřené na konkrétního podnikatele	36
7.3 ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ OSVČ	36
7.4 SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ OSVČ	38
7.5 EVIDENCE ZAMĚSTNANCE U OSVČ	39
7.6 DAŇ Z PŘÍJMŮ OSVČ.....	43
8 ZÁVĚR.....	47
9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	49
10 SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	50
11 SEZNAM ZKRATEK	51
12 SEZNAM PŘÍLOH	52
13 PŘÍLOHY	53

1 ÚVOD

Politika zdravotního pojištění se týká naprosto každého z nás, naproti tomu sociální pojištění se týká jen některých pojištěnců. Sociální a zdravotní pojištění spolu však úzce souvisí a jsou pro Českou republiku jednou z nejvýznamnějších položek státního rozpočtu. Každý z nás se může sám rozhodnout, jaká cesta mu vyhovuje. Jestli chce být zaměstnán, nebo se vydá cestou podnikatele. K tomuto rozhodnutí je potřebné mít alespoň základní informace ohledně sociálního a zdravotního pojištění. Ovšem ne všechny činnosti můžeme vykonávat jako podnikatel.

Bakalářská práce se zaměřuje na osobu samostatně výdělečně činnou a její problematiku v oblasti sociálního a zdravotního pojištění. V první části je uvedeno, co pokrývá systém sociálního a zdravotního pojištění, kdo jsou jejich plátcí a poplatníci, jaké sazby se používají, související legislativa a orgány upravující tyto pojištění. Dále je popsán způsob, kterým se pojištění dělí na různá odvětví a na jaké účely jsou tyto částky potřebné. V dalších kapitolách je uvedena problematika u osoby samostatně výdělečně činné z hlediska sociálního a zdravotního pojištění u hlavní a vedlejší činnosti. Uvedeny jsou též výpočty, sazby a vyměřovací základy. Charakterizován je také zaměstnanec v souvislosti s problematikou sociálního a zdravotního pojištění.

V druhé části jsou charakterizováni podnikatelé vykonávající samostatnou činnost na živnostenské oprávnění v České republice k roku 2018. Je poukázáno, kde se nachází nejvíce a kde nejméně živnostníků. Je uvedena stručná charakteristika OSVČ. Každý podnikatel si pro své podnikání musí vést evidenci. V tomto případě je zde stručně charakterizována daňová evidence a další evidence, kterou podnikatelka potřebuje vést. Uváděna je problematika sociálního a zdravotního pojištění při hlavní činnosti OSVČ. V těchto záležitostech jsou charakterizovány povinnosti, které OSVČ má při zahájení samostatné činnosti. Uvedena je problematika ohledně zaměstnance, který je zaměstnán na dohodu o provedení práce a jaké má náležitosti tato dohoda ohledně sociálního a zdravotního pojištění. Uvádí se též způsob výpočtu sociálního a zdravotního pojištění za zaměstnance zaměstnaného na dohodu o provedení práce, jaké jsou odvody za podnikatelku a jaké za zaměstnance.

V poslední části jsou objasněny odvody na sociálním a zdravotním pojištění zaměstnance, zaměstnavatele, OSVČ a rozdíly mezi nimi.

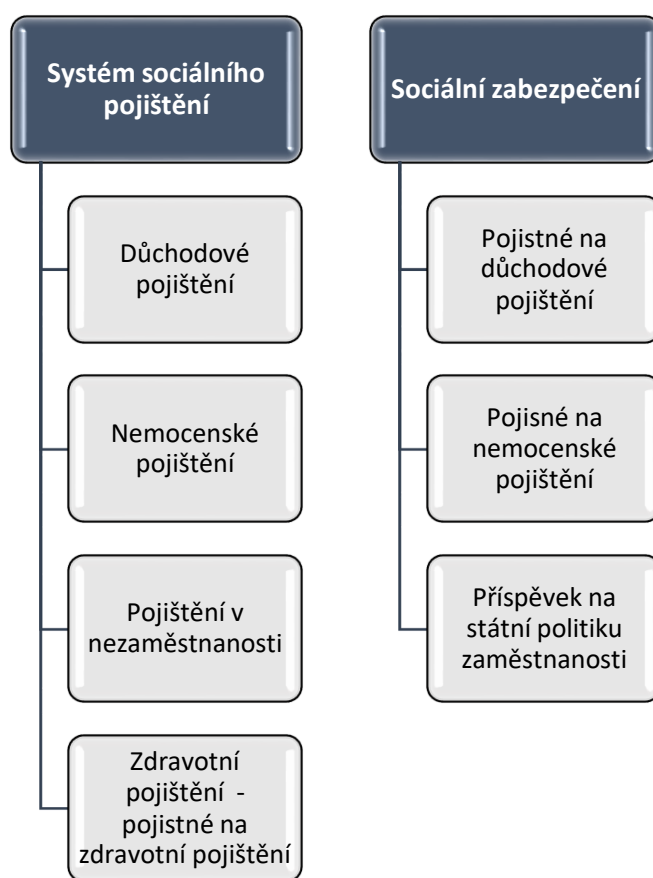
2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem této práce bude komparace z hlediska sociálního a zdravotního pojištění u osob samostatně výdělečně činných, zaměstnanců a zaměstnavatelů. Pro účely této bakalářské práce došlo k navázání spolupráce s podnikatelkou, která podniká na základě živnosti jako účetní, vede drobným podnikatelům daňovou evidenci a pomáhá vést účetnictví menším firmám, kterým se nevyplácí platit si interní účetní. Bude rozeznáno, jakou administrativní zátěž v případě sociálního a zdravotního pojištění, mají osoby samostatně výdělečně činné a zaměstnavatelé za zaměstnance. Dalším cílem bude porovnání odvodů zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné, shrnuty výhody a nevýhody těchto různých poplatníků. Za další dílčí cíl bude možné považovat podrobné seznámení s problematikou sociálního a zdravotního pojištění, co jejich poplatky přesně pokrývají. Bude popsáno a vysvětleno, jak se počítá vyměřovací základ a jakým způsobem se odvádí pojistné u OSVČ. Charakterizovány budou rozdílné vyměřovací základy u OSVČ na hlavní a vedlejší činnost. Další problematikou, která bude v této bakalářské práci zmíněna, jsou odvody za zaměstnance, který je u podnikatelky zaměstnán na dohodu o provedení práce. V jednom měsíci bude popsáno, kdy zaměstnanec neměl žádné odvody na sociální ani zdravotní pojištění a proč. V druhém případě bude uveden měsíc, ve kterém za zaměstnance musí zaměstnavatel odvést sociální a zdravotní pojištění, jejich vyměřovací základ a výši sazby pojistného. Uvedeno bude, jaký dopad bude mít výše pojistného do budoucna, například z hlediska sociálního pojištění v návaznosti na starobní důchod.

3 SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ V ČR

Sociální pojištění je jedním z prvků politiky státu. Sociální pojištění ochraňuje jedince před vznikem různých sociálních událostí. Jde o zabezpečení neboli poskytnutí pomoci či bezpečí prostřednictvím státu danému jedinci a zároveň zachování jeho určité životní úrovně. Za sociální události můžeme považovat například nemoc, invaliditu, stáří, těhotenství, nezaměstnanost, úmrtí živitele a další nepříznivé situace. Nepříznivá životní situace může být z hlediska času dočasná, dlouhodobá nebo trvalá (Kuklová a Moravec, 2017, s.7-8). Systém sociálního pojištění a sociálního zabezpečení je uveden v následujícím (grafu č. 1).

Graf 1 Systém sociálního pojištění a sociální zabezpečení

Zdroj: Kuklová, Moravec, 2017, s. 10

3.1 Sociální zabezpečení v ČR

Legislativa sociálního zabezpečení je upravena zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v úplném znění.

Pod pojmem sociální zabezpečení nazýváme tyto oblasti:

- důchodové pojištění,
- nemocenské pojištění,
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

3.1.1 Důchodové pojištění

Důchodové pojištění spolu s nemocenským pojištěním upravuje zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení ve znění pozdějších předpisů. Základní předpis upravující nároky na důchody, způsob stanovení výše důchodů a podmínky pro jejich výplatu je zákon 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, který nabyl účinnosti 1. ledna 1996. *„Důchodové pojištění je dávkově definované a průběžně financované, je univerzální a zabezpečuje všechny ekonomicky aktivní osoby“ (Sociální pojištění: pojistné na sociální zabezpečení, nemocenské pojištění, důchodové pojištění organizace a provádění sociálního zabezpečení: redakční uzávěrka. Ostrava: Sagit, 2007. ÚZ, ISBN 978-80-7488-279-1).*

Toto pojištění slouží k náhradě příjmu, pokud se naskytne určitá situace ze sociálních událostí jako je staří, invalidita či úmrtí živitele. Pokud nastane jedna z těchto událostí, jedinec má nárok na výplatu důchodů a tím jsou starobní (včetně předčasného starobního důchodu), invalidní, vdovský a vdovecký a sirotčí. Tyto důchody se skládají ze dvou složek. Tyto dvě složky nazýváme základní výměr a procentní výměr.

3.1.2 Nemocenské pojištění

Toto pojištění je upraveno zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů a pojistné na nemocenské pojištění je upraveno zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Nemocenské pojištění, stejně jako důchodové pojištění se vztahuje na ekonomicky aktivní osoby, které na krátkou dobu nejsou schopni vykonávat práci z určitého důvodu jako je nemoc nebo mateřství.

Podmínky pro nemocenské pojištění jsou povinné ze zákona pro zaměstnance a dobrovolné pro OSVČ. Zaměstnance povinně přihlásí k tomuto pojištění zaměstnavatel, ale OSVČ, pokud se rozhodne k účasti na nemocenském pojištění se přihlásí sama prostřednictvím daného formuláře. Je to jediné pojištění, které tvoří pro OSVČ výjimku dobrovolnosti.

Nemocenské pojištění poskytuje tyto náhrady:

- Nemocenská – pro případ nemoci nebo úrazu.
- Ošetřovné – ošetřovanou osobou – může být buď člen domácnosti nebo zdravé dítě mladší 10 let.
- Peněžité pomoci v mateřství – pro případ těhotenství a mateřství.
- Vyrovňovací příspěvek pro těhotenství a mateřství – od 6. týdne před očekávaným dnem porodu (těhotným zaměstnankyním).
- Otcovská poporodní péče (tzv. otcovská) platná od 1. 2. 2018 – týká se muže, který je zapsán v matrice jako otec. Doba u této dávky je maximálně 1 týden.
- Dlouhodobé ošetřovné od 1. 6. 2018 – v případě, kdy došlo k závažnému zhoršení zdravotního stavu jedince a vyžaduje alespoň 7denní hospitalizaci v nemocnici a v den propuštění bude potvrzeno, že je potřeba celodenní péče a bude trvat nejméně dalších 30 dnů.

3.1.3 Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

Státní politiku zaměstnanosti upravuje zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Základním cílem této normy je rovnováha v oblasti zaměstnanosti, produktivní využití pracovních sil a zabezpečení práva občanů na zaměstnání, bez ohledu na rasu, národnost, věk, jazyk atd. Politika zaměstnanosti patří do působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí a příslušných úřadů práce. Tyto dávky slouží k překlenutí zaměstnání pro zaměstnance. Pro OSVČ jako pomoc při provozních nákladech, anebo náklady, kterými jsou oprava či údržba.

3.1.4 Plátcí a poplatníci sociálního pojištění

Poplatníky a zároveň plátcí tohoto pojištění v ČR jsou:

- zaměstnavatelé, což jsou fyzické nebo právnické osoby, kteří zaměstnávají alespoň jednoho zaměstnance,
- zaměstnanci,

- osoby samostatně výdělečně činné, které jsou povinné platit důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
- osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění.

3.1.5 Sazby sociálního pojištění

Sazby sociálního pojištění na sociální zabezpečení jsou uvedeny podle jednotlivých oblastí v následující tabulce k datu 30. 4. 2019.

Tabulka 1 Sazby sociálního zabezpečení

Poplatník	Důchodové pojištění v %	Nemocenské pojištění v %	Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti v %	Sazba celkem %
Zaměstnavatel	21,5	2,3	1,2	25
Zaměstnanec	6,5	x	x	6,5
OSVČ	28	2,3 (dobrovolně)	1,2	29,2 31,5 (včetně nemocenského)

Zdroj: Kuklová a Moravec, 2017, s. 28

3.1.6 Orgány upravující sociální pojištění

V oblasti politiky sociálního pojištění upravuje normy, kontroluje a dohlíží na správný chod a nezneužívání těchto dávek několik státních orgánů:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí,
- Česká správa sociálního zabezpečení a pod ní spadající okresní správy sociálního zabezpečení,
- Ministerstvo obrany,
- Ministerstvo spravedlnosti,
- Úřady práce.

3.2 Veřejné zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění je oblast pojištění, která vzniká ze zákona. Je to tedy zákonné pojištění, které pokrývá buď částečně nebo plně zdravotní péči poskytnutou pojištěnci. Zdravotní pojištění se snaží zlepšit, zachovat jeho zdravotní stav či zmírnit utrpení pojištěnce, a to bez přímé finanční účasti. Jde o hrazenou zdravotní péče v rozsahu, který je stanovený zákonem. Veřejné zdravotní pojištění není součástí sociálního pojištění. (Kuklová a Moravec, 2017, s. 58).

Zdravotní pojištění pokrývá zdravotní péči, která zahrnuje:

- pohotovostní a záchranou službu,
- preventivní péči,
- dispenzární péči (to je pravidelný lékařský dohled nad pacientem),
- dopravu nemocných,
- léčebnou, ústavní a ambulantní péči,
- některé léky, prostředky, techniky a stomatologické výrobky pouze do rozsahu stanovené vládou ČR,
- lázeňskou a zotavovací péči pro dospělé i děti,
- závodní preventivní péči,
- dopravu nemocných,
- prohlídku a pitvu zemřelého,
- posudkovou činnost.

3.2.1 Právní úprava veřejného zdravotního pojištění

Několik platných zákonů modifikuje veřejné zdravotní pojištění v České republice. Jsou to dále uvedené zákony:

- Zákon 592/1992 Sb., o pojistném na veřejném zdravotním pojištění,
- Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů,
- Zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky,
- Zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, odborových, podnikových a dalších pojišťovnách.

3.3 Podíl na veřejném zdravotním pojištění

Povinné zdravotní pojištění platí v ČR podle zákona o veřejném zdravotním pojištění pro tyto osoby:

- pro osoby s trvalým pobytem v ČR – bez ohledu na státní občanství,
- pro osoby, které nemají trvalý pobyt v ČR, ale jsou zaměstnány u zaměstnavatele, který má sídlo nebo trvalý pobyt na území ČR. (Šubrt. Leiblová, Příhodová et al., 2018, s. 315)

Pojištěnci zdravotního pojištění jsou v ČR rozřazeny do těchto skupin:

- zaměstnanci,
- OSVČ,
- osoba, která má na území ČR trvalý pobyt a není za ní plátce stát,
- osoba, za kterou je plátce stát.

Jediné pojištění, které platí stát za své pojištěnce je veřejné zdravotní pojištění. Pojištěnci státu jsou děti, studenti – kteří se soustavně připravují na své budoucí povolání do 26. roku, nebo se nemůže připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc anebo je úplně neschopno se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, tuto kategorii nazýváme nezaopatřené děti. Další pojištěnci státu jsou poživatelé důchodu. Jedná se o důchod starobní, invalidní, vdovský, vdovecký a sirotčí (jen nezaopatřenému dítěti). Další velkou skupinou jsou ženy na mateřské nebo rodičovské dovolené, osoby pobírající peněžitou pomoc v mateřství, uchazeči o zaměstnání, který je v evidenci na úřadu práce po celou dobu a další.

Ze systému veřejného zdravotního pojištění mohou být vyňaty některé osoby. Jedná se o osoby, které jsou nejméně po dobu 6 měsíců dlouhodobě nebo nepřetržitě v cizině, a jsou také v cizině pojištěny a dali své pojišťovně písemné prohlášení. Toto není automatické pro pojištění v ČR, ale pojištěnec má povinnost tuto skutečnost nahlásit. Pojištěnec nemusí platit zdravotní pojištění po dobu, kdy je dlouhodobě v cizí zemi. Musí splnit podmínky jako je, nepřetržitý pobyt v cizině, nejméně však 6 měsíců. Po celou dobu tohoto pobytu musí být zdravotně pojištěn v cizině a učinit písemné prohlášení o dlouhodobém pobytu v cizině, které doručil své zdravotní pojišťovně nebo některého z jejích poboček.

Zdravotní pojištění vzniká dnem narození, pokud má osoba trvalý pobyt v ČR. Narozené dítě je pojištěno u stejné pojišťovny jako jeho matka. Vzniká i pro osoby, které se stanou zaměstnancem bez trvalého bydliště v ČR anebo získají trvalé bydliště na území ČR.

Naproti tomu zdravotní pojištění zaniká dnem úmrtí pojištěnce, nebo je-li za mrtvého prohlášen. Dále zaniká v případě, že osoba přestala být zaměstnancem a neměla v ČR trvalý pobyt a poslední možnost je ukončení trvalého bydliště na území ČR.

3.4 Orgány zdravotního pojištění

Dohled nad správným fungováním a financováním zdravotního pojištění má na starosti Ministerstvo zdravotnictví spolupracující s Ministerstvem financí. Další orgány, které mezi sebou v této oblasti spolupracují, jsou zdravotní pojišťovny.

Zdravotní pojišťovny jsou zodpovědné za veřejné zdravotní pojištění. Zdravotní pojišťovny musejí získat povolení od ministerstva zdravotnictví, že mohou provádět veřejné zdravotní pojištění. V České republice máme 7 veřejně zdravotních pojišťoven, u kterých se pojištěnec může pojistit. Dle § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 48/1997 má pojištěnec nárok na volbu zdravotní pojišťovny. Samozřejmě platí pravidlo, že jedna osoba musí být pojištěna pouze u jedné zdravotní pojišťovny. Pojištěnec má nárok na změnu zdravotní pojišťovny jednou za 12 měsíců, a to vždy jen k 1. dni kalendářního pololetí. Přihláška se podává nejpozději 3 měsíce před požadovaným dnem změny. Přihlášku lze podat jen jednou za kalendářní rok. Zdravotní pojišťovna musí žádosti vyhovět. Jedinou výjimkou v tomto systému jsou vojáci v činné službě a žáci vojenských škol. Tito lidé musí mít pojištění u Vojenské zdravotní pojišťovny.

3.5 Sazby zdravotního pojištění

Veřejné zdravotní pojištění se liší od sociálního pojištění a nejsou v něm obsažené žádné další pojištění a poplatky. Jedná se pouze o pokrytí nákladů na zdravotní pojištění. Zdravotní pojištění má jednotnou stanovenou sazbu ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období (Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejném zdravotním pojištění, § 2 odstavec 1 s. 308). Stejná sazba však nezaručuje odvod pevně dané částky pro všechny. Podstatná je v tomto případě hodnota vyměřovacího základu.

4 ODLIŠNOSTI MEZI OSVČ A ZAMĚSTNANCEM

Tato kapitola vysvětluje rozdíly mezi pojmy osoba samostatně výdělečně činná a zaměstnanec v souvislosti se zdravotním a sociálním pojištěním.

4.1 Osoba samostatně výdělečně činná

Pojmem osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ) pro oblast zdravotního a sociálního pojištění se rozumí osoba, která má příjmy ze samostatné činnosti. Příjmy ze samostatné činnosti jsou uvedené v zákoně o dani z příjmu v § 7 příjmy ze samostatné činnosti. Pod tímto paragrafem nalezneme podnikatele a jinou samostatně výdělečnou činnost. Podnikatelem se rozumí osoba, která soustavně a samostatně provozuje činnost na vlastní zodpovědnost a vlastním jménem, za účelem dosažení zisku na základě živnostenského oprávnění.

Živnostenské oprávnění dělíme podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání – na tyto:

- ohlašovací – řemeslná, vázaná, volná
- koncesovaná.

Živnosti ohlašovací jsou rozdělené do dalších 3 kategorií a k jejich získání je nutné splňovat určité podmínky. Řemeslná a vázaná živnost musí splňovat podmínky jako jsou odborná způsobilost a všeobecné podmínky jako je trestní bezúhonnost a plnoletost. Volná živnost nesplňuje žádné odborné podmínky jen všeobecné.

Živnost koncesovaná nemá také žádné další odborné podmínky jen všeobecné. Jediný rozdíl je, že tyto živnosti vydává na základě správního rozhodnutí stát a je upravena zvláštními předpisy.

4.2 Zaměstnanec

Pod pojmem zaměstnanec rozumíme jednoho z účastníků pracovněprávního vztahu, kterým se zavazuje vykonávat určitou závislou činnost pro zaměstnavatele. Příjmy zaměstnance jsou příjmy ze závislé činnosti a dle § 6 zákona o daních z příjmů, a to jsou většinou příjmy ze zaměstnání.

„Způsobilost fyzické osoby jako zaměstnance mít v pracovněprávních vztazích práva a povinnosti, jakož i způsobilost vlastními právními úkony nabývat těchto práv a brát na sebe

tyto povinnosti vzniká, pokud není v tomto zákoně dále stanoveno jinak dnem, kdy fyzická osoba dosáhne 15 let věku; zaměstnavatel však s ní nesmí sjednat jako den nástupu do práce den, který by předcházel dni, kdy tato fyzická osoba ukončí povinnou školní docházku.“

„Zaměstnavatelem se pro tyto účely tohoto zákona rozumí právnická nebo fyzická osoba, která zaměstnává fyzickou osobu v pracovním právním vztahu.“ (Zákon č. 262/2002 Sb., zákoník práce § 6,7, ISBN 978-80-7554-185-7).

5 SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ OSOB SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÝCH

Tato kapitola je zaměřena jen na OSVČ, její popis a výpočty vztahované na sociální a zdravotní pojištění. U OSVČ jsou výpočty sociálního a zdravotního zcela odlišné od zaměstnance.

U osoby samostatně výdělečně činné rozdělujeme z hlediska sociálního a zdravotního pojištění, zda podniká na hlavní nebo vedlejší činnosti. Rozdělení OSVČ na hlavní a vedlejší činnosti se začalo oddělovat od 1. ledna roku 2004. Je to jedno z významných oddělovacích kritérií pro výpočty.

5.1 Hlavní činnost OSVČ

Hlavní činností fyzické osoby rozumíme to, že jejími hlavními příjmy jsou příjmy z podnikání nebo jiné živnostenské činnosti. Tyto příjmy označuje § 7 zákona o daních z příjmů za příjmy ze samostatné činnosti. OSVČ podnikající na hlavní činnost musí platit pojistné. Pojistné se platí z vyměřovacího základu.

„Daňovým základem se pro účely zákona č. 589/1992 Sb., rozumí základ daně nebo dílčí základ daně stanovený podle § 7 ZDP z příjmů ze samostatné činnosti po úpravě podle § 5 a 23 ZDP, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob podle ZDP, pokud dále nestanoví jinak“. (Hakalová, Pšenková, 2019, s. 65-66).

Pokud OSVČ v předchozím kalendářním roce prováděla samostatnou činnost, její vyměřovací základ je 50 % z hodnoty rovnající se průměru, který z daňového základu podle § 5 ods. 1 zákona č. 589/1992 Sb., za tento rok přísluší na jeden kalendářní měsíc, v němž po část tohoto měsíce byla konána samostatně výdělečná činnost. (Hakalová, Pšenková, 2019, s. 66) Vyměřovací základ se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. OSVČ, která alespoň po část

kalendářního roku vykonávala samostatnou činnost, musí podat příslušné OSSZ předepsaný tiskopis. V tiskopise pro sociální pojištění se uvádí přehled o příjmech a výdajích vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů. V přehledu pro zdravotní pojištění OSVČ se provádí výpočet pojistného jednou ročně. Rozhodným obdobím je kalendářní rok. Zde se uvádí příjmy a výdaje na udržení, zajištění a dosažení příjmů. Tento přehled slouží k výpočtu pojistného.

5.2 Vedlejší činnost u OSVČ

Tato činnost řeší, jestli je činnost provozována při souběhu zaměstnání, nebo jde o podnikání nezaopatřeného dítěte. Další variantou je podnikatel, který pobírá rodičovský příspěvek nebo starobní důchod. Zde samozřejmě existují určité rozhodné částky pro jejich příjmy, do kdy se nemusí stát plátcí pojistného.

5.3 Sociální pojištění OSVČ – hlavní činnost

Jedním z plátců sociálního zabezpečení jsou osoby samostatně výdělečně činné. OSVČ je povinna platit pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku a jedinou výjimkou tedy je, že nemusí platit nemocenské pojistné. Pokud se k nemocenskému pojištění přihlásí, může se stát také jeho plátcem.

K datu 30. 4. 2019, platí následující sazby z vyměřovacího základu pro sociální pojištění:

- Důchodové pojištění – 28 %
- Příspěvek na státní politiku – 1,2 %

5.3.1 Důchodové pojištění OSVČ

Osobě samostatně výdělečně činné vzniká účast na důchodovém pojištění ze zákona pokud:

- vykonává hlavní samostatnou činnost po dobu kalendářního roku,
- při výkonu vedlejší samostatné činnosti dosáhne stanovené hranice příjmů pro vznik účasti na pojištění,
- se dobrovolně přihlásí k účasti na pojištění,
- je činnost vykonávána jako vedlejší a není dosažena hranice příjmů, může se OSVČ dobrovolně přihlásit sama k účasti. (Veselý a kol., 2013, s. 81-83).

5.3.2 Rozhodná částka a vyměřovací základ

Vyměřovací základ je popsán v kapitole 5.1. Daňový základ je stanoven dle zákona § 7 zákona o daních z příjmů ze samostatně výdělečné činnosti. Vyměřovací základ pro pojištění důchodové a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je určen jako minimální a maximální roční vyměřovací základ.

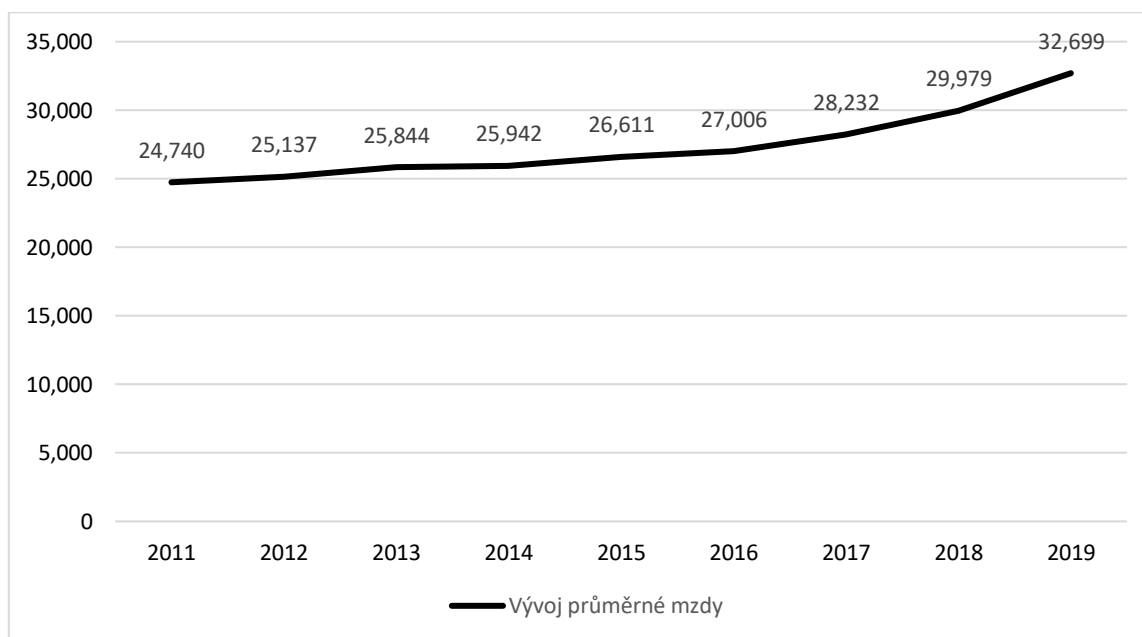
Maximální vyměřovací základ je pro OSVČ je 48násobek průměrné mzdy. V tabulce je uvedeno, jak maximální vyměřovací základy stoupají v důsledku vzrůstající průměrné mzdy. Graf č. 2 znázorňuje, jak průměrná mzda každým rokem narůstá.

Tabulka 2 Vývoj maximálních vyměřovacích základů v letech 2016–2019

Maximální vyměřovací základy	Částka v Kč
Maximální vyměřovací základ 2016	1 296 288
Maximální vyměřovací základ 2017	1 355 136
Maximální vyměřovací základ 2018	1 438 992
Maximální vyměřovací základ 2019	1 569 552

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů Pojistné na sociální zabezpečení, Ženíšková, 2018, s. 135

Graf 2 Vývoj průměrné mzdy 2011–2019 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování Pojistné na sociální zabezpečení, Ženíšková, 2018, s. 135

Pokud OSVČ přesáhne maximální vyměřovací základ, pak z něj už dále nemusí platit platby na důchodové a nemocenské pojištění do konce kalendářního roku. OSVČ musí však doložit příslušný dokument oprávněné OSSZ (okresní správa sociálního zabezpečení). Pro rok 2019 nastávají změny a zálohy na sociální pojištění jsou splatné od prvního do posledního dne kalendářního měsíce, na který se platí.

Sociální pojištění má také minimální vyměřovací základ, který je pro rok 2018 v částce 7 495 Kč za měsíc. Za rok 2018 byl minimální vyměřovací základ 89 940 Kč. Za rok 2019 je minimální vyměřovací základ na sociální pojištění ve výši 8 175 Kč za měsíc a za rok je tato částka ve výši 98 100 Kč. Znamená to, že OSVČ musí v každém případě odvádět alespoň minimální zálohy na sociální pojištění. Minimální vyměřovací základ se zjistí při hlavní činnosti tak, že vypočítáme 25 % z průměrné mzdy. Tento minimální vyměřovací základ se tedy vlivem narůstající průměrné mzdy zvyšuje.

Tabulka 3 Minimální měsíční vyměřovací základy pro hlavní činnost v letech 2016–2019

Minimální měsíční vyměřovací základ pro hlavní činnost	Částka v Kč
Minimální VZ 2016	6 752
Minimální VZ 2017	7 058
Minimální VZ 2018	7 495
Minimální VZ 2019	8 175

Zdroj: Vlastní tvorba na základě údajů Pojistné na sociální zabezpečení, Ženíšková, 2018, s.135

Částky uvedené v tabulce č. 3, znamenají minimální vyměřovací základ pro OSVČ. Například pokud dosáhne OSVČ za rok 2018 minimálního vyměřovacího základu 7 495 Kč, je nutné z této částky vypočítat 28 %, které se odvádí na důchodové pojištění. Vyjde částka 2 099 Kč.

Pro sociálního pojištění se u OSVČ neplatí zálohy na pojistném, pokud nevykonávala samostatnou výdělečnou činnosti ani jeden den, pobírala celý měsíc nemocenské pojištění, je státním pojištěncem, dosáhla věku pro nárok starobního důchodu, celodenně pečovala alespoň

o jedno dítě do 7 let věku nebo nejméně o dvě děti 15 let věku, je současně zaměstnancem a odvádí pojistné z tohoto zaměstnání. (Červinka, 2018, s. 100)

Podnikatel je povinen každý měsíc odvádět alespoň minimální zálohy, pro rok 2018 je částka minimálních záloh 2 189 Kč. Tato částka je vypočtena tak, že minimální vyměřovací základ je (za rok 2018) 7 495 Kč z toho 29,2 % (důchodové + příspěvek státní politiku zaměstnanosti) vyjde částka 2 189 Kč, které musí OSVČ odvést na sociální pojištění, pokud neplatí zálohy na nemocenské pojištění. Rozhodným obdobím je pro OSVČ vždy kalendářní rok.

5.3.3 Nemocenské pojistné OSVČ – hlavní činnost

Nemocenské pojištění u osoby samostatně výdělečně činné, která má podnikání jako hlavní činnost, je dobrovolné. Pokud se chce OSVČ podílet na nemocenském pojištění, musí se k němu sama předem přihlásit. Pro toto pojištění se používá stejný vyměřovací základ jako pro důchodové pojištění. Sazba nemocenského pojištění z vyměřovacího základu je 2,3 %. Minimální částka nemocenského pojištění, kterou si OSVČ musela platit za rok 2018, je částka 115 Kč za měsíc. Minimální měsíční vyměřovací základ nesmí být nižší než 5 000 Kč. (Šubrt. Leiblová, Příhodová a kol., 2018, s. 416) Stejně jako všechny zálohy se pro rok 2019 zvyšují, i tato záloha se zvýšila o 23 korun, tudíž se tato záloha navýšila na částku 138 Kč. Pro lepší přehled záloh je zobrazena tabulka č. 4 pod textem a vzorce pro výpočty.

Tabulka 4 Minimální zálohy na nemocenské pojištění u hlavní činnosti OSVČ za rok 2018 a 2019

Minimální zálohy na nemocenské pojištění	Částky v Kč	Minimální záloha za rok v Kč
Rok 2018	115	1 380
Rok 2019	138	1 656

Zdroj: Vlastní tvorba na základě údajů Nemocenské pojištění (MPSV, c2018)

Rok 2018:

$$\frac{5000 \times 2,3}{100} = 115 \text{ Kč}$$

Ve vzorci je zobrazen výpočet minimální měsíční zálohy na nemocenské pojištění. Minimální měsíční zálohu vynásobíme počtem kalendářních měsíců v roce a vyjde nám minimální roční záloha na nemocenské pojištění.

Pro rok 2019 se minimální vyměřovací základ pro nemocenské pojištění zvedá na 6 000 Kč za rok (Vybíhal a kol., 2019, s. 172). Vypočet záloh na nemocenské pojištění se tedy změní:

$$6000 \times \frac{2,3}{100} = 138 \text{ Kč.}$$

Tato částka dle § 5 b odstavec 3 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení nesmí být nižší než dvojnásobek částky rozhodné podle nemocenského pojištění pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění.

5.4 Veřejné zdravotní pojištění OSVČ – hlavní činnost

Osoba samostatně výdělečně činná, která podniká na hlavní činnost, musí vždy odvádět zdravotní pojištění. Pojistné platí po celý rok formou záloh, kdy jí na konci kalendářního roku vzniká doplatek nebo přeplatek. Pojistné je splatné do 8 dnů následujícího kalendářního měsíce za uplynulý měsíc. Za pozdní platby tohoto pojištění vzniká penále, které je ve výši 0,05 % dlužné částky za kalendářní den, ve kterém nebyla záloha zaplacená nebo byla zaplacená v nižší částce. OSVČ na zdravotní pojištění odvádí pojistné ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu. Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je stejný jako u důchodového a nemocenského pojištění. Tím je 50 % z příjmů ze samostatné činnosti po odpočtu výdajů. Stejně je rozhodné období a tím je kalendářní rok. Nejkratším obdobím může být kalendářní měsíc. Pokud OSVČ podniká alespoň jeden den, bere se v potaz celý kalendářní měsíc. (Kuklová a Moravec, 2017, s. 75-76)

Zdravotní pojištění u osoby samostatně výdělečně činné počítá pouze s minimálním vyměřovacím základem oproti sociálnímu pojištění, které počítá i s maximálním vyměřovacím základem. Znamená to tedy, že se v praxi nemůže stát, že OSVČ takzvaně přeplatí zálohy během roku a poté nemusí platit jako u sociálního pojištění. Během kalendářního roku musí platit každý měsíc zálohy na veřejné zdravotní pojištění. Přehled o příjmech a výdajích zjistí, zda na zálohách bylo zaplaceno více než na pojistném. Příslušná zdravotní pojišťovna je povinna přeplatek vrátit. A OSVČ je povinna nedoplatek zaplatit.

Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění zjistíme z 50 % průměrné mzdy za kalendářní rok. Za rok 2018 byla průměrná mzda ve výši 29 979 Kč (viz graf č. 2). Minimální měsíční vyměřovací základ je pro OSVČ 14 990 Kč po zaokrouhlení na celé koruny nahoru. Pro rok 2019 je průměrná mzda stanovená 32 699 Kč a pro OSVČ je vyměřovací měsíční základ 16 350 Kč.

U veřejného zdravotního pojištění také dochází k růstu záloh i minimálního vyměřovacího základu v důsledku zvyšování průměrné mzdy (graf č. 3). V podstatě se každým rokem zálohy zvyšují. Pro lepší přehled je zde uváděna tabulka.

Tabulka 5 Minimální vyměřovací základy a minimální záloha na ZP

Rok	Minimální vyměřovací základ v Kč	Minimální roční vyměřovací základ v Kč	Minimální měsíční záloha na zdravotní pojištění v Kč	Minimální roční pojistné v Kč
Rok 2016	13 503	162 036	1 823	21 876
Rok 2017	14 116	169 392	1 906	22 872
Rok 2018	14 990	179 880	2 024	24 284
Rok 2019	16 350	196 200	2 208	26 496

Zdroj: Vlastní tvorba na základě údajů Zdravotní pojištění, Červinka, 2018, s. 99-100 a Mzdové účetnictví, Vybíhal a kol., 2019, s 158

5.5 OSVČ – vedlejší činnost

5.5.1 Sociální pojištění OSVČ při vedlejší činnosti

U sociálního pojištění pro OSVČ při vedlejší činnosti nehraje roli maximální vyměřovací základ jako u hlavní činnosti OSVČ. Avšak minimální vyměřovací základ se netýká všech OSVČ, které při výkonu své vedlejší činnosti nedosáhnou vyššího zisku za rok, než je rozhodná částka 71 950 Kč za rok 2018 a za měsíc je to 5 996 Kč.

Rozhodná částka je 2,4násobek průměrné mzdy. Průměrná mzda byla za rok 2018 ve výši 29 979 Kč. Vynásobíme jí koeficientem 2,4 a vyjde nám rozhodná částka pro placení záloh na sociálním pojištění, což je 71 950 Kč po zaokrouhlení. Za rok 2019 se nám průměrná mzda zvyšuje na částku 32 699 Kč. Po vynásobení koeficientu vyjde rozhodná částka 78 478 Kč po zaokrouhlení.

Pokud na rozhodnou částku OSVČ při vedlejší činnosti nedosáhne, neplatí zálohy na sociální pojištění. Pokud se stane, že OSVČ dosáhne rozhodné částky za rok, platí zálohy na sociální pojištění a případný nedoplatek na sociálním pojištění zaplatí po podání přehledu o příjmech a výdajích. Minimální zálohy na sociálním pojištění pro vedlejší činnost jsou 876 Kč za měsíc. Minimální zálohy, pro OSVČ, která podniká na vedlejší činnost, zjistíme 29,2 % (důchodové pojištění + politiku státní nezaměstnanosti) z 10 % z průměrné mzdy. Výpočet je následující. Za rok 2018 je průměrná mzda 29 979 Kč. Z toho 10 % je 2 998 Kč a z toho 29,2 % po zaokrouhlení je minimální záloha 876 Kč. Za rok 2019 je průměrná mzda 32 699 Kč z toho 10 % je 3 270 Kč. Minimální zálohy pro vedlejší činnosti jsou 29,2 % z částky 3 270 Kč, pro rok 2019 jsou zálohy ve výši 955 Kč.

5.5.2 Zdravotní pojištění OSVČ při vedlejší činnosti

Pokud OSVČ vykonává podnikání jako vedlejší samostatnou činnost, minimální výše zálohy zdravotního pojištění se neuvažuje. Odvádí se vždy skutečná výše záloh na zdravotní pojištění a tím je jedna polovina zisku. Pokud je samostatná výdělečná činnost pro zdravotní pojištění jako vedlejší zdroj příjmů při výkonu zaměstnání, nebo když činnost vykonává státní pojištěnec, zálohy na veřejné zdravotní pojištění se v tomto případě neřeší, jelikož již jsou jednou placeny z titulu zaměstnání nebo pojistné platí stát.

Tabulka 6 Porovnání hlavní a vedlejší činnosti OSVČ z hlediska sociálního pojištění v letech 2017 a 2018 v Kč

Rok	2017	2018
Maximální vyměřovací základ	1 355 136	1 438 992
Minimální roční vyměřovací základ HČ	84 696	89 940
Minimální roční vyměřovací základ VČ	33 888	35 976
Minimální měsíční vyměřovací základ HČ	7 058	7 495
Minimální měsíční vyměřovací základ VČ	2 824	2 998
Minimální měsíční záloha HČ	2 061	2 189
Minimální měsíční záloha VČ	825	876
Rozhodná částka pro VČ	67 756	71 950
Minimální vyměřovací základ pro nemocenské pojištění OSVČ	5 000	5 000
Minimální nemocenské	115	115

Zdroj: Vlastní tvorba

6 SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ ZAMĚSTNANCE

6.1.1 Zaměstnanec a jeho účast na sociálním pojištění

Pro účast na sociálním pojištění a na státní politiku zaměstnanosti se za zaměstnance považuje:

- zaměstnanec v pracovním poměru,
- zaměstnanec pracuje na základě dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce,
- zaměstnanec záchranných a bezpečnostních sborů, vojáci, policisté apod.,
- zaměstnanec volený nebo jmenovaný do funkce správního úřadu, může být i fyzická osoba,
- členové vlády, poslanci a senátoři parlamentu ČR,
- předsedové ústředních a správních celků, členové rad těchto úřadů,
- soudci,
- společníci, jednatelé, komanditisté, prokuristé a členové družstev,
- likvidátoři,
- a další ze zákona.

Jedinou podmínkou jsou příjmy plynoucí ze závislé činnosti. U zaměstnanců vzniká povinně ze zákona účast na důchodovém i nemocenském pojištění. Podmínkou této účasti je dosažení jistého příjmu v kalendářním měsíci. Je to takzvaná rozhodná částka, která je vymezena na 2 500 Kč. Pro rok 2019 se částka zvýšila na 3 000 Kč za měsíc. Tato suma je velmi malá, z důvodů hlavního pracovního poměru – jedná se o zaměstnání malého rozsahu, ovšem lze pracovat na částečný úvazek nebo výše zmiňované dohody.

Vyměřovací základ pro zaměstnance na sociální pojištění je jeho úhrn příjmů ze závislé činnosti, které mu zúčtoval zaměstnavatel v souvislosti s jeho zaměstnáním. Tyto příjmy podléhají zdanění v ČR a jsou předmětem daně z příjmů fyzické osoby a nejsou od této daně osvobozeny. Vyměřovací základ je suma, ze které se platí pojistné.

Zaměstnanec může dosáhnout příjmů, které se podle zákona o pojistném na sociálním zabezpečení do vyměřovacího základu nezahrnují. Jsou to příjmy například:

- náhrada škody podle zákoníku práce,
- odstupné, odchodné, odbytné apod.,
- jednorázová sociální výpomoc poskytnuta zaměstnanci z důvod živelné pohromy,
- pojistné zaplacené zaměstnavatel a další.

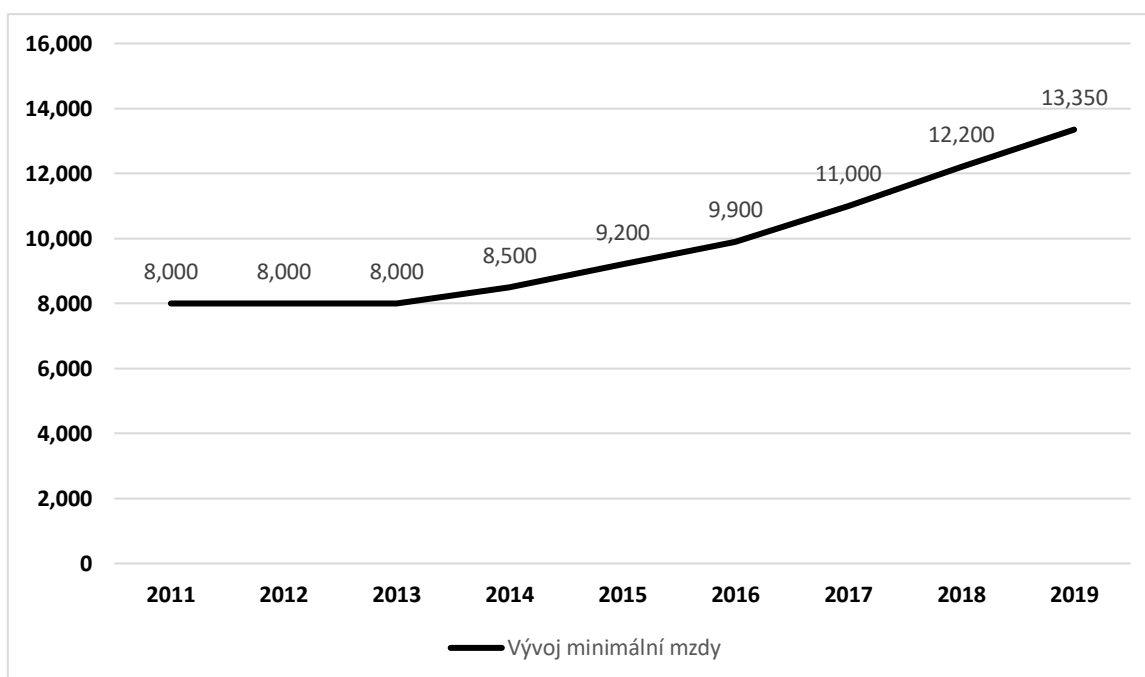
Vyměřovacím základem jsou příjmy zaměstnance ze závislé činnosti. U sociálního pojištění máme minimální vyměřovací základ pro zaměstnance 2 500 Kč za rok 2018 a za rok 2019 je to 3 000 Kč. Zde je uveden maximální vyměřovací základ stejně jako u OSVČ. Pokud ho fyzická osoba dosáhne za kalendářní rok, nemusí platit zálohy na sociálním pojistném nebo se mu vyměří přeplatek, který mu je navrácen. Maximální vyměřovací základ je zde 48násobek průměrné mzdy a je to částka 1 438 992 Kč. Je to pro rok 2018 stejný vyměřovací základ jako u OSVČ, a tudíž platí i stejné podmínky. Sazba je ovšem úplně odlišná než u OSVČ. Zaměstnavatel odečte zaměstnanci z jeho vyměřovacího základu na sociálním pojištění pouze 6,5 %. Zaměstnavatel platí za zaměstnance 25 % na sociálním pojištění. Zaměstnavatel musí uvedené částky odvést souhrnně.

6.1.2 Účast zaměstnance na veřejném zdravotním pojištění

Uvádí se zaměstnanec, který má úhrn příjmů ze závislé činnosti podle § 6 zákona č 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Zaměstnavatel, který má sídlo nebo trvalý pobyt na území ČR, zaměstnává zaměstnance. Za zaměstnance považujeme stejné profese jako u sociálního pojištění. Zaměstnanec musí mít příjmy ze závislé činnosti a je též jen poplatníkem veřejného zdravotního pojištění. Ze zákona je povinen platit veřejné zdravotní pojištění a nahlásit zaměstnavateli svoji zdravotní pojišťovnu. Zaměstnavatel odvádí za zaměstnance pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Zaměstnavatel má povinnost spočítat pojistné za zaměstnavatele i za zaměstnance a odvést jeho částky příslušné zdravotní pojišťovně. Vyměřovací základ zaměstnance je úhrn jeho příjmů ze závislé činnosti, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob. Do tohoto vyměřovacího základu se zahrnuje odměna, která je vyplácena pěstounům podle zákona o státní sociální podpoře a příjem zaměstnance, který ukončil zaměstnání a příjem mu byl zúčtován po skončení zaměstnání. Minimální vyměřovací základ zaměstnance je jeho minimální mzda platná v měsíci, za které se pojistné odvádí. Minimální mzda je pro rok 2018 částka ve výši 12 200 Kč, pro rok 2019 je částka 13 350 Kč. Následující

graf č. 3 pod textem znázorňuje nárůst minimální mzdy od roku 2011 do roku 2019. Minimální vyměřovací základ u zaměstnance se snižuje na poměrnou část, pokud zaměstnání netrvalo celý měsíc nebo zaměstnanec byl po část měsíce nemocen, nebo ošetřoval člena rodiny anebo byl zaměstnanec osobou, za kterou platí pojistné stát. Může nastat situace, kdy je vyměřovací základ nižší než minimální vyměřovací základ zaměstnance. V tomto případě, musí zaměstnanec doplatit určitou částku své zdravotní pojišťovně prostřednictvím svého zaměstnavatele. Pokud se stane že vyměřovací základ je nižší z důvodů překážek zaměstnavatele odvádí určitou částku zaměstnavatel. Na veřejné zdravotní pojištění a maximální vyměřovací základ platí stejné podmínky jako u OSVČ. Znamená to, že zde není uveden žádný maximální vyměřovací základ (Vybíhal a kol., 2019, s. 154).

Graf 3 Vývoj minimální mzdy od roku 2011–2019 (v Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů Zdravotní pojištění, Červinka, 2018, s. 71

Sazba pro veřejné zdravotní pojištění je 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období. Zaměstnanec platí formou srážky 4,5 % z hrubé mzdy na veřejné zdravotní pojištění a zaměstnavatel za něj odvádí 9 % na zdravotní pojištění. Obě pojištění se zaokrouhlují na koruny nahoru. I toto pojištění odvádí zaměstnavatel souhrnně příslušné zdravotní pojišťovně. Rozhodné období pro veřejné zdravotní pojištění, z něhož je zjištěn vyměřovací základ, je kalendářní měsíc, za které se pojistné platí.

Podle zákona o zdravotním pojištění se za zaměstnance nepovažuje a zároveň není poplatníkem na veřejném zdravotním pojištění:

- osoba, která má pouze příjmy ze závislé činnosti, které nejsou předmětem daně nebo jsou od daně osvobozeny,
- žák nebo student který má pouze příjmy ze závislé činnosti za práci z praktického výcviku,
- osoby činné na základě dohod a která v kalendářním měsíci nedosáhla tzv. započitatelného příjmu 3 000 Kč,
- člen okrskové volební komise při volbách a další dle § 5 písm. a).

7 PRAKTICKÉ VÝPOČTY SOCIÁLNÍHO A ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ U OSVČ

7.1 Živnosti v ČR

V České republice je k 31. 12. 2018, celkem platných živnostenských oprávnění 3 743 413, z toho jsou fyzické osoby 2 907 078, právnické osoby 839 335 a živnosti pro cizince 118 173. V porovnání s rokem 2017 se živnosti fyzických osob navýšily o 49 480.

Ve 4. čtvrtletí 2018 bylo nejvíce živnostenských oprávnění pro fyzické osoby v Praze s počtem 440 918, jako druhý skončil Středočeský kraj s počtem 383 608. Třetím v pořadí, byl Jihomoravský kraj s počtem 317 040 a na posledním místě s počty fyzických osob byl kraj Karlovarský, kde je pouze 80 481 živností. Živnost, která se vztahuje na činnost účetních poradců a vedení účetnictví nebo daňové evidence byla vybrána na základě předmětu podnikání vybrané osoby. Živností pro činnost účetních poradců, vedení účetnictví a vedení daňové evidence je nejvíce v hlavním městě Praha, druhý nejvyšší počet živností v této živnosti pak zaznamenal, Středočeský kraj. Nejméně živností v tomto oboru je Karlovarským kraji. V tabulce č. 7 je uvedeno srovnání podle krajů v ČR.

Tabulka 7 Počet živností podle krajů v oboru

Kraje	Činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence
Hlavní město Praha	18 023
Středočeský	11 340
Jihočeský	3 975
Plzeňský	4 092
Karlovarský	2 025
Ústecký	4 918
Liberecký	3 439
Královehradecký	3 980
Pardubický	3 120
Vysočina	2 692
Jihomoravský	9 393
Olomoucký	4 110
Moravskoslezský	7 793
Zlínský	4 383

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z MPAO, Statistické údaje o podnikatelích, dle oborů v jednotlivých krajích, 2018

7.2 Charakteristika OSVČ

Pro bakalářskou práci byla vybrána osoba samostatně výdělečně činná, která podniká na základě živnosti vázané. Tato podnikatelka vede účetnictví a daňovou evidenci různým klientům. Převážné procento klientů jsou menší firmy, kterým se nevyplácí zaměstnávat vlastní interní účetní. Dále vede daňovou evidenci malým živnostníkům, poskytuje poradenské služby v oblasti účetnictví a daně, například pro začínající podnikatele. Podnikatelka podniká na základě živnosti vázané od roku 2001. Rozhodla se podnikat pro své dlouholeté zkušenosti v oblasti účetnictví a z důvodu dostatečného přibývajícího počtu zákazníků. Přesná definice živnosti podnikatelky dle zákona 455/1991 Sb., živnostenského zákona zní – činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence. U této živnosti musela podnikatelka splnit několik podmínek stanovených zákonem č. 455/1991 Sb., živnosti vázané. Podnikatelka pro své podnikání používá daňovou evidenci, kterou si zpracovává sama.

Daňová evidence je určena pro podnikatele, kteří nejsou účetními jednotkami, nepřekročili obrat ve výši 25 milionů za rok podle zákona o DPH a nejsou zapsáni v obchodním rejstříku. Podnikatelka ovšem může na základě vlastního rozhodnutí vést účetnictví. Daňová evidence je vedena na základě zákona 586/1192 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon také upravuje roční daňovou povinnost fyzických osob a odvody na sociální a zdravotní pojištění. Jednoduché účetnictví nahradila daňová evidence od roku 2005.

Daňová evidence je nezbytnou součástí pro výpočty sociálního a zdravotního pojištění a daně z příjmů fyzických osob.

7.2.1 Daňová evidence podnikatele

Podnikatelka, jak je již zmíněno, vede daňovou evidenci v účetním softwaru Pohoda, kde také zpracovává účetnictví nebo daňovou evidenci svým zákazníkům. Účetní software Pohoda je možno zakoupit v několika verzích. Podnikatelka používá verzi Komplet, kdy si zaplatila jednorázový poplatek a každý rok musí aktualizovat software a dokoupit si novou licenci. Licence je o něco levnější než počáteční nákup softwaru.

Daňová evidence je vedena na základě příjmů a výdajů a obsahuje informace o majetku a dlužích. Tyto záznamy musejí být vynaloženy primárně k jejímu podnikání. Daňová evidence se může odvíjet na základě jednotlivých složek majetku, k tomuto je potřeba si založit určité evidenční karty neboli deníky. Tyto deníky vede podnikatelka pro deník příjmů a výdajů, deník pro dlouhodobý majetek a knihu pohledávek a dluhů. Dále využívá ostatní evidence jako je podkladní kniha, mzdová evidence pro zaměstnance, kterého zaměstnává na dohodu o provedení práce.

V kartě dluhy, neboli knize pohledávek a závazků, zaznamenává informace vůči věřitelům a dodavatelům. Peněžní dluhy je podnikatelka povinna uhradit v době splatnosti. Na kartě majetek musí podnikatelka zaznamenat pouze majetek, který je vložen do jeho obchodního majetku. Zde se jedná o nemovitosti nebo movité věci. Jelikož podnikatelka podniká ze svého domova, žádnou nemovitost na základě svého podnikání nepoužívá. Podnikatelka má jen drobný hmotný majetek a tím je její notebook, multifunkční tiskárna a další drobný kancelářský majetek. V tabulce je uvedeno, jak se v praxi vypadá karta drobného majetku.

Tabulka 8 Karta drobného majetku

Obsah	Cena	Způsob pořízení	Doklad	Datum
ASUS VivoBook 15	16 599,- Kč	Nákup	OZ18005	25.05.2017
HP LaserJet PRO	5 229,- Kč	Nákup + doprava	VPD 17052	01.09.2018
Kancelářská židle MOSH-BS černá	5 990,- Kč	Nákup	VPD 16008	23.02.2016

Zdroj: Vlastní tvorba

Tato podnikatelka není plátce DPH.

Podle zákona 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty není podnikatelka plátce DPH, jelikož nepřekročila po dobu dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců obrát 1 milion korun českých a je tak od této daně osvobozena. Nemusela se tedy registrovat k DPH a nemusí podávat kontrolní hlášení, ani přiznání k dani z přidané hodnoty.

K tomuto tématu se vztahuje problematika dokladů. Podnikatelé prokazují dokladem, že používají výdaje na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Na konci zdaňovacího období je evidence průkazná tehdy, je-li skutečný stav v souladu se stavem majetků a dluhů.

Doklady musí dle zákona o účetnictví obsahovat tyto náležitě informace:

- označení dokladu,
- označení dodavatele, odběratele a obsah transakce,
- peněžní částku,
- datum uskutečnění transakce,
- datum vystavení dokladu (pokud není shodný s datem uskutečnění transakce),
- podpis oprávněné osoby.

Pokud podnikatelka není plátce DPH, její vystavené faktury nejsou s částkou DPH, nejde tedy o daňové doklady pro účely daně z přidané hodnoty. Doklad má pouze částku celkem a na faktuře musí být uvedeno „nejsem plátce DPH“. V tomto se v praxi objevují nejčastější chyby a je tak důležitá pravidelná kontrola.

7.2.2 Zdravotní a sociální pojištění zaměřené na konkrétního podnikatele

7.3 Zdravotní pojištění OSVČ

Podnikatelka která začala podnikat, má nezbytně nutnou povinnost z hlediska zdravotního a sociálního pojištění. Každý podnikatel se musí od začátku podnikání přihlásit své zdravotní pojišťovně a v opačném případě i odhlásit. Pro přihlášení i odhlášení zdravotní pojišťovně je ustanoveno 8 dnů. Podnikatelka měla povinnost nahlásit své pojišťovně, že podniká na hlavní činnost. Pokud povinnost přihlášení podnikatel neučiní, pojišťovna mu může vyměřit pokutu až do výše 10 000 Kč. Podnikatelka je přihlášena ke Všeobecné zdravotní pojišťovně (111). Tato pojišťovna má nejvíce pojištěnců v ČR. Pokud se stane, že dojde k určitým změnám, je nutno hlásit i další změny své pojišťovně. Odvádění záloh je v každém měsíci nastaveno do 8. dne v měsíci za předchozí měsíc. Například zálohy za březen se platí do 8. dne v měsíci dubnu. Pro podnikatelku byla nejjednodušší cesta zadat na tuto platbu trvalý příkaz v bance, kde má vedený běžný účet.

Důležitou povinností OSVČ ohledně zdravotní pojišťovny je každoroční podání přehledu o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti a úhrnu záloh na pojistném. Tento tiskopis se podává za OSVČ za rok 2018 do 02. 05. 2019, jelikož na první den v měsíci květnu připadá státní svátek. Tiskopis je možno najít na webových stránkách pojišťovny. Podnikatelka ho zpracovává každý rok za svou činnost a odesílá pojišťovně u které je vedena. Pokud podnikatelka nepodá tento stanovený přehled, hrozí jí pokuta až do výše 50 000 Kč. Pojišťovna při nepodání toho přehledu může stanovit zálohy sama, které si sama opatří z přechozích let.

Tabulka 9 Vyměřovací základ pro ZP s SP

Příjem dle § 7	345 650 Kč
Výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů	207 390 Kč
Rozdíl mezi příjmy a výdaji	138 260 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

U fyzických osob ze samostatné činnosti se uplatňují výdaje skutečné nebo paušální % dle § 7 zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů. Pokud má být zjištěn vyměřovací základ u osob samostatně výdělečně činných, musí být známý příjem a výdaj těchto osob za kalendářní rok.

Od příjmů se odečítají výdaje. Výdaje skutečné musí podnikatelé doložit na základě zaplacených přijatých faktur, nebo výdajových pokladních dokladů, popřípadě splátkových kalendářů a dalších platných dokladů

Příjmy podnikatelky za rok 2018 byly ve výši 345 650 Kč. V tomto případě podnikatelka uplatňuje výdaje procentem z příjmů. Tyto částky jsou pro rok 2018 zastropovány a to tak, že její příjmy by nesměly přesahovat částku 1 000 000 Kč, nebo by si mohla jen uplatnit tuto výši, pokud by používala výdaje uplatňované procento z příjmů. Podnikatelka se přes zastropovaný příjem nedostala, tudíž může počítat z jejich dosažených příjmů 60 % na uplatnění výdajů. Podnikatelka se rozhodla uplatňovat výdaje procentem z příjmů z důvodu nízkých skutečných výdajů.

Pro rok 2019 nastávají změny k zastropovaným příjmům. Tyto příjmy mohou dosahovat částky 2 000 000 Kč. Spolu s nimi si podnikatelé mohou současně uplatnit slevu na dítě nebo na manžela/manželku.

Jak je poukázáno v tabulce č. 9, její vyměřovací základ dosahuje částky 138 260,- Kč. Tento základ se pro ZP a SP upravuje.

$$VZ \text{ pro } SP \text{ a } ZP = \frac{1}{2} \text{ z } 138\,260$$

$$138\,260 : 2 = 69\,130$$

Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je tedy 69 130 Kč. Kdyby vycházela tato částka v haléřích, dochází vždy k zaokrouhlení na celé koruny nahoru.

Zdravotní pojištění se počítá s minimálním vyměřovacím základem a ten je pro rok 2018 stanoven ve výši 179 880 Kč. Minimální vyměřovací základ podnikatelka nepřekročila. Musí počítat se stanoveným minimálním vyměřovacím základem pro zdravotní pojištění. Pro lepší přehled těchto vyměřovacích základů a odvodů na zdravotní pojištění je zde uváděna tabulka č. 10.

Tabulka 10 Roční vyměřovací základ a výše zálohy za rok 2018 pro zdravotní pojištění

Roční vyměřovací základ	Roční výše zálohy na VZP	Měsíční záloha na VZP 2018
179 880 Kč	24 284 Kč	2 208 Kč (pro 2019)

Zdroj: vlastní tvorba

Ovšem pokud tento vyměřovací základ vypočítáme na měsíce, vyjde nám měsíční vyměřovací základ 9 333 Kč po zaokrouhlení, minimální měsíční vyměřovací základ je však pro rok 2018 ve výši 14 990 Kč. Musí se tedy počítat se stanoveným měsíčním vyměřovacím základem. Z toho vyplývá, že podnikatelka platí za celý rok minimální zálohy na zdravotní pojištění, a to ve výši 2 024 Kč za rok 2018. Za rok 2019 musí podnikatelka odvádět zálohy ve výši 2 208 Kč. Podnikatelce za rok 2018 nevyšel ani přeplatek ani nedoplatek na veřejném zdravotním pojištění.

7.4 Sociální pojištění OSVČ

U sociálního pojištění má podnikatelka stejnou povinnost jako u zdravotního pojištění. Od doby kdy začala podnikat, je povinna se přihlásit u okresní správy sociálního zabezpečení. V opačném případě má povinnost se i odhlásit. Pro tyto povinnosti je možné podat tiskopis, který je možno nalézt na webových stránkách OSSZ (www.cssz.cz). Podnikatelka je povinna se přihlásit do 8. dne měsíce, po měsíci ve kterém začala podnikat. I zde hrozí pokuta za nepřihlášení a může se vyšplhat až na 20 000 Kč. Také pro OSSZ musela podnikatelka oznámit, že podniká na hlavní činnost. Pro sociální pojištění je určená stejná doba na podání tiskopisů do 02. 05. 2019. Od roku 2019 se splatnost záloh změnila. Záloha na sociální pojištění je splatná od 1. dne do posledního dne kalendářního měsíce, za který se záloha platí podle § 13a zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení.

Vyměřovací základ je stejný jako pro zdravotní pojištění a tím je částka 69 130 Kč, což je 50 % z rozdílu mezi příjmem a výdajem. Pro sociální pojištění je stanoven minimální i maximální vyměřovací základ. Minimální vyměřovací základ je pro OSVČ na hlavní činnost za rok 2018 ve výši 89 940 Kč, za měsíc je pak stanoven na 7 495 Kč. Maximální vyměřovací základ pro OSVČ je stanoven ve výši 1 438 992 Kč. Maximální vyměřovací základ je určen pro OSVČ a ti kteří ho překročí, nemusí platit zálohy na sociální pojištění, což se v tomto případě nestane. Nyní je potřeba brát v potaz skutečnost, že podnikatelka za rok 2018 nedosáhla na minimální vyměřovací základ pro sociální pojištění. V praxi je to řešeno tak, že pokud

podnikatelka nedosáhne minimálního vyměřovacího základu, počítáme s minimálním vyměřovacím základem, který je zde stanoven a tím je již výše zmíněná částka 89 940 Kč, ze které je stanoveno odvádění záloh na sociální pojištění. Tento minimální vyměřovací základ je stanoven ve vazbě na průměrnou mzdu a je možné ho vždy aktuálně najít na webových stránkách ČSSZ. Zálohy na sociální pojištění z minimálního vyměřovacího základu jsou v případě důchodového pojištění stanovené ve výši 2 189 Kč za měsíc pro rok 2018.

Tabulka 11 Roční vyměřovací základ pro SP a roční zálohy pro roky 2018 a 2019

Rok	Roční VZ pro SP (min VZ)	Roční výše zálohy
2018	89 940 Kč	26 636 Kč
2019	98 100 Kč	28 656 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

V tabulce č. 11 jsou uvedeny částky, které podnikatelka zaplatila na důchodovém pojištění za rok 2018. Jelikož se zálohy budou pro rok 2019 zvyšovat, je vhodné zde tento rozdíl uvést. Její měsíční vyměřovací základ byl stanoven na 5 760,83 Kč, což je velmi malá částka pro odvod sociálního pojištění. Jak již bylo zmíněno, počítalo se s vyměřovacím základem 89 940 Kč za rok 2018. Podnikatelka za rok 2018 zaplatila zálohy za 26 636 Kč, a tudíž jí nevznikl přeplatek ani nedoplatek na důchodovém pojištění. Pro rok 2019 podnikatelka platí zálohy na důchodovém pojištění ve výši 2 388 Kč a za rok by měla na těchto zálohách zaplatit částku 28 656 Kč, pokud bude po celý rok vykonávat hlavní činnost.

Podnikatelka podává za sociální a zdravotní pojištění přehledy elektronicky prostřednictvím datové schránky.

Podnikatelka využívá možnosti přihlášení k nemocenskému pojištění. Tyto zálohy byly za rok 2018 stanovené ve výši 115 Kč za měsíc, za rok se pak jedná o částku 1 380 Kč.

7.5 Evidence zaměstnance u OSVČ

Podnikatelka zaměstnává jednoho zaměstnance na občasnou výpomoc. Tato zaměstnankyně pomáhá podnikatelce s administrativní činností, s účtováním dokladů u jejich klientů a dalšími pochůzkami. Zaměstnává studentku na dohodu o provedení práce a po vyčerpání 300 hodin za rok tuto dohodu překlenou na dohodu o pracovní činnosti.

Dohoda o provedení práce

Dohoda o provedení práce je smlouva mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Tato smlouva je uzavírána na 300 hodin za kalendářní rok u jednoho zaměstnavatele. Vyhotovuje se ve dvou provedeních, kdy jedno je dáno zaměstnanci a druhé si nechá zaměstnavatel. Tak jako v každé jiné pracovní smlouvě, zde musí být uvedeno datum nástupu do práce, druh výkonu práce a místo výkonu práce. Tato smlouva se uzavírá na předem uvedenou dobu. V praxi je tato smlouva často využívána pro studenty, nebo pro zaměstnance, kteří občas vypomáhají u jiného zaměstnavatele.

Z hlediska sociálního a zdravotního pojištění se u této dohody do 10 000 Kč neodvádí ani jedno pojistné. Pokud je částka 10 000 Kč překročena odvádí se zdravotní i sociální pojištění. Z hlediska sociálního pojištění je poté zaměstnanec účasten důchodového i nemocenského pojištění. Pokud zaměstnanec přesáhne částku 10 000 Kč za měsíc, má to za následky to, že zaměstnavatel, v našem případě podnikatelka, má určité administrativní povinnosti. Podnikatelka musí za zaměstnankyni i za zaměstnavatele vypočítat sociální a zdravotní pojištění a odvést vypočtené srážky příslušným institucím.

Dohoda o pracovní činnosti

V praxi se převážně tato dohoda využívá, pokud zaměstnanec pracující na DPP přesáhl 300 hodin za rok. U této dohody je stanovená týdenní pracovní doba, která musí být 20 hodin. Nejdéle může tato dohoda trvat 52 týdnů, což je 1 kalendářní rok. Z hlediska sociálního a zdravotního pojištění má zaměstnanec povinnost odvádět pojištění, pokud jeho příjem přesáhl 3 000 Kč (pro rok 2019) v roce 2018 byla tato částka ve výši 2 500 Kč. Pokud je zaměstnanec zaměstnaný na DPČ a jeho příjem je do 3 000 Kč za měsíc, pak můžeme tento poměr z hlediska zdravotního a sociálního pojištění, nazvat zaměstnání malého rozsahu.

Způsob zrušení těchto dohod je vždy stejný. Je možné ji zrušit dohodou, výpovědí s 15denní výpovědní lhůtou nebo okamžitým zrušením.

Povinnosti zaměstnavatele

Zaměstnavatelka má z hlediska zdravotního pojištění povinnosti platit pojistné a přihlásit zaměstnance příslušné zdravotní pojišťovně prostřednictvím formuláře. Tento formulář se nazývá – oznámení o nástupu do zaměstnání v opačném případě skončení zaměstnání. Stejně tak je tomu v případě odhlášení zaměstnance. Zaměstnankyně má stejnou zdravotní pojišťovnu,

tedy Všeobecnou zdravotní pojišťovnu (111). Splatnosti zdravotního pojištění za zaměstnankyni jsou různé. U zaměstnavatelů je tato splatnost od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce.

Zde jsou vybrány dvě situace, pro případ, kdy si zaměstnankyně měla hrubý příjem do 10 000 Kč a druhý měsíc, kdy dosáhla hrubého příjmu nad 10 000 Kč. Jsou tedy vybrány dva odlišné měsíce. Pro upřesnění je vhodné uvést fakt, že zaměstnankyně je zaměstnána na dohodu o provedení práce od 01. 01. 2018. Pro tuto smlouvu mají smluvenou odměnu ve výši na 110 Kč za hodinu. V tabulce můžeme vidět ukázkou, jak je evidována docházka v měsíci lednu. Je to jedna z evidencí, nutná pro vedení daňové evidence podnikatelky. V praxi si tuto evidenci zapisují do tabulkové databáze (MS Excel). V evidenci docházky je jméno zaměstnankyně, datum, příchod, odchod a počet odpracovaných hodin za den.

Tabulka 12 Evidence docházky zaměstnankyně 02/2018

Evidence docházky 02/2018			
Datum	Příchod	Odchod	Celkem
01.02	14:00	18:00	4
04.02	08:00	14:30	6
05.02	12:00	16:00	4
11.02	08:00	14:30	6
12.02	09:00	15:00	5,5
15.02	14:00	18:00	4
21.02	10:00	16:00	5,5
22.02	08:00	15:30	7
25.02	08:00	14:30	6
28.02	13:00	17:30	4,5
Celkem			52,5 h.

Zdroj: vlastní tvorba

Za měsíc únor měla zaměstnankyně hrubý příjem 5 775 Kč (52,5 h. x 110 Kč), tudíž z hlediska sociálního a zdravotního pojištění nebude zaměstnankyni sraženo žádné pojistné. Studentka má dále podepsané prohlášení k dani a uplatňuje slevu na poplatníka, která je za měsíc ve výši 2070 Kč. Znamená to tedy také, že odvádí tzv. zálohovou daň. Jelikož zaměstnankyně je stále studentem denního studia uplatňuje dále slevu na studenta, která je výši

335 Kč za měsíc na daň z příjmů. Díky této slevě činí její daň Kč 0.

V měsíci březnu výdělek zaměstnankyně přesáhl 10 000 Kč za měsíc. V praxi se do konce měsíce března podává daňové přiznání k dani z příjmů a je třeba více pracovat na ročních uzávěrkách a závěrkách. Proto byla zapotřebí studentka, aby napomáhala při různých účetních a administrativních pracích. Jelikož dohoda o provedení práce neřeší žádnou pevnou pracovní dobu, je tato pracovní doba velmi flexibilní a záleží pouze na jejich vzájemné dohodě. Zde, už není uvedena docházka za měsíc březen, ale jen celkové hodiny. Za měsíc březen studentka vykázala až 98 hodin práce.

$$98 \times 110 = 10\,780 \text{ Kč}$$

Hrubá odměna je vyšší než 10 000 Kč za měsíc a platí zde odvody na sociální a zdravotní pojištění. Uvedeme si výpočty odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

Tabulka 13 Odvody na SP a ZP zaměstnankyně

Odměna	Srážka SP (6,5 %)	Srážka ZP (4,5 %)
10 780,-	701,-	486,-

Zdroj: vlastní tvorba

V tabulce je uvedena hrubá odměna zaměstnankyně a její srážky po zaokrouhlení na sociální a zdravotní pojištění.

$$10\,780 \times 0,065 = 700,7 \text{ (SP)}$$

$$10\,780 \times 0,045 = 485,1 \text{ (ZP)}$$

Pro připomenutí, tyto částky se zaokrouhlují vždy na koruny nahoru. Studentka za sebe odvádí 1 187 Kč dohromady za obě pojistné. Tato částka se bude odečítat z hrubé mzdy k výplatě.

Další problematikou jsou odvody za zaměstnavatele na sociální a zdravotní pojištění. V tomto případě se odvody sociálního a zdravotního pojištění zaměstnavatele za zaměstnance počítají také z hrubé odměny.

Tabulka 14 Odvody na SP a ZP zaměstnavatelky za zaměstnankyni

Hrubá odměna	Odvod SP (25 %)	Odvod ZP (9 %)
10 780,-	2 695,-	971,-

Zdroj: vlastní tvorba

Stejně jako v případě srážek, je nutností zaokrouhlovat částky na celé koruny nahoru.

$$10\,780 \times 0,25 = 2\,695 \text{ (SP)}$$

$$10\,780 \times 0,09 = 970,2 \text{ (SP)}$$

Dohromady jsou tedy odvody zaměstnavatelky za zaměstnankyni ve výši 3 666 Kč.

Tabulka 15 Celkové odvody SP a ZP

Pojištění	Sociální	Zdravotní	Celkem
Zaměstnanec	6,5 % - 701 Kč	4,5 % - 486 Kč	11 % - 1 187 Kč
Zaměstnavatel	25 % - 2 695 Kč	9 % - 971 Kč	34 % - 3 666 Kč
Celkem	31,5 % - 3 396 Kč	13,5 % - 1 457 Kč	45 % - 4 853 Kč

Zdroj: vlastní tvorba

Studentka denního studia a dle § 7 odst. 1 písmena a) až i) zákona číslo 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění je osoba, za kterou odvádí pojistné stát. V tomto případě však za měsíc březen přesáhla na DPP 10 000 Kč a v tomto měsíci se pro tento případ stává zaměstnancem a odvádí obě pojistné.

7.6 Daň z příjmů OSVČ

Každá fyzická osoba má povinnosti na konci zdaňovacího období podat přiznání k dani z příjmů. V tomto případě se jedná o fyzickou osobu, která má pouze příjmy ze samostatné činnosti dle § 7 zákona o daních z příjmů. Roční daňovou povinnost vypočítáme z rozdílu mezi příjmy a výdaji a případně po dalších úpravách tohoto základu daně. Víme, že tato podnikatelka uplatňuje výdaje % z příjmů. Její výdaje jsou 60 % z příjmů.

Tabulka 16 Roční základ daně

Příjmy	345 650
Výdaje	207 390
Roční základ daně	138 260

Zdroj: Vlastní tvorba

Z tabulky č. 16 je patrné, že roční základ daně za rok 2018 činí 138 260 Kč. Tento základ daně se zaokrouhluje na stovky dolů. Podnikatelka neuplatňuje žádné další položky snižující základ daně. Proto se z částky 138 200 Kč vypočítá 15 % daň z příjmů.

$$138\,200 \times 0,15 = 20\,730 \text{ Kč}$$

Podnikatelka má ještě nárok na slevu na poplatníka, která je ve výši 24 840 Kč za rok. Rozdíl mezi částkou 20 730 Kč a slevou 24 840 Kč. Činí -4110 Kč. Do daňového bonusu může OSVČ vstoupit pouze tehdy, kdy uplatňuje daňové zvýhodnění na dítě za splnění dalších podmínek stanovených zákonem o daních z příjmů, což v našem případě není. Tudiž roční daňová povinnost podnikatelky je 0,- Kč. OSVČ má povinnost podat daň z příjmů, i roční daňová povinnost je 0 Kč.

Porovnání odvodů zaměstnance a OSVČ za rok 2018

Při porovnání odvodů na pojistném jsem si vybrala fiktivního zaměstnance, který je bez kvalifikace a má minimální mzdu 12 200 Kč za měsíc a OSVČ, která má minimální vyměřovací základ pro sociální a zdravotní pojištění.

Zaměstnanec – výše odvodů na pojistném za měsíc

- Sociální pojištění placené zaměstnavatelem 3 050 Kč,
- Sociální pojištění placené zaměstnancem 793 Kč,
- Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem 1 098 Kč,
- Zdravotní pojištění placené zaměstnancem 549 Kč

OSVČ – výše odvodů na pojistném za měsíc

- Sociální pojištění 2 189 Kč
- Zdravotní pojištění 2 024 Kč

Zaměstnanec a jeho výše zálohy na sociálním pojištění je celkem 3 843 Kč a za zdravotní pojištění je odvedeno celkem 1 647 Kč.

Výhody a nevýhody zaměstnance a zaměstnavatele z hlediska sociálního a zdravotního pojištění

Zaměstnanec

V tomto případě má zaměstnanec výhodu, jelikož není povinen odevzdávat své identifikační údaje České správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně. V praxi vyplní zaměstnavateli osobní dotazník, ve kterém zaměstnavatel získá potřebné informace. Zaměstnavatel má povinnost zaměstnance přihlásit k jeho zdravotní pojišťovně a na ČSSZ. Zaměstnavatel má povinnost odvádět za zaměstnance a za zaměstnavatele sociální a zdravotní pojištění na příslušné účty. Zaměstnanec musí ohlašovat změny v identifikačních údajích zaměstnavateli a ten je povinen změny hlásit u okresní správy sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně. Zaměstnanec je povinen se podílet na sociálním pojištění, které zahrnuje důchodové pojištění, politiku státní nezaměstnanosti, ale i nemocenské pojištění. Z výpočtů fiktivního zaměstnance můžeme vidět, že odvádí vyšší částku na sociálním pojištění.

OSVČ – Zaměstnavatel

Zaměstnavatel má v případě sociálního a zdravotního pojištění více administrativní práce s přihlašováním, odhlašováním a s oznamováním změn za zaměstnance. V případě, že OSVČ zaměstnává zaměstnance, musí veškeré ohlašovací povinnosti, jako je oznámení o nástupu do zaměstnání, skončení zaměstnání, návratu přerušování a další, plnit nejen za něj, ale i za sebe. Za zaměstnance musí každý měsíc z jeho hrubé mzdy vypočítat a odvést zdravotní a sociální pojištění. Musí mít také uschované jeho mzdové listy minimálně 30 let.

Pokud se jedná o OSVČ, která nemá žádného zaměstnance, je její povinností jednou ročně odvést přehledy o příjmech a výdajích na OSSZ a své zdravotní pojišťovně. Přehledy pro zdravotní a sociální pojištění obsahují identifikaci pojištěnce, údaje o daňovém přiznání, přehled o příjmech a výdajích, vyměřovací základy, výši pojistného, úhrn zaplacených záloh,

přeplatek nebo nedoplatek. OSVČ si oproti zaměstnanci může vybrat, zda se podílí a bude odvádět pojistné na nemocenské pojištění. Ve 21. století je téměř vše, co se zaměřuje na tiskopisy za OSVČ podávané elektronickou podobou, což je velmi rychlé, pohodlné a časově nenáročné. OSVČ tak časově nezatěžuje.

8 ZÁVĚR

V České republice se odvody na zdravotní a sociální pojištění týkají zaměstnanců a OSVČ. Tyto osoby, až na některé výjimky, jsou podle zákona povinni odvádět pojistné ve stanovené výši. Tyto výjimky jsou OSVČ, které podnikají na vedlejší činnost, jsou to například nezaopatřené osoby, osoby pobírající starobní nebo předčasný důchod, rodičovský příspěvek, zaměstnanci. Problematika sociálního a zdravotního u OSVČ pojištění je podrobněji popsána v teoretické části. Charakterizována byla oblast sociálního a zdravotního zabezpečení a pojmy s tím spojené. Bylo vysvětleno, jaké oblasti tyto poplatky zahrnují. Jednou z kapitol, která je v této oblasti zahrnuta jsou zaměstnanci, kteří odvádějí určité procento stanovené podle zákona na sociální a zdravotní pojištění z jejich hrubé mzdy. Byly popsány jejich výpočty a odvody sociálního a zdravotní pojištění a vymezeny rozdíly mezi nimi. Sociální pojištění se vztahuje na výši odvodů, protože se z něho vyplácí důchodové pojištění. Oproti tomu zdravotní pojištění se nezaměřuje na výši jeho odvodů. Lékařská péče je stanovena pro všechny občany České republiky rovnoměrně.

Jednou z náplní této práce bylo určení vyměřovacích základů a vypočítání odvodů na sociálním a zdravotním pojištění OSVČ. V praktické části byla charakterizována konkrétní podnikatelka, která podniká jako OSVČ na hlavní činnost. Bylo informováno o náplni podnikání a evidenci, která s jejím podnikáním souvisí. Podnikatelka pro své podnikání používá daňovou evidenci, která slouží pro stanovení základu daně z příjmů a pro výpočty sociálního a zdravotního pojištění. Jedním z dílčích cílů byla orientace na vyměřovací základy u pojistného za rok 2018. Jednotlivé oblasti byly charakterizovány pro její odvody a jakým způsobem se výpočty stanovují. Z hlediska mzdové evidence byla podrobně popsána evidence zaměstnance, kterého zaměstnává na dohodu o provedení práce. Dohody, které se uzavírají na pracovní poměr, jsou z hlediska sociálního a zdravotního pojištění odlišné. Popsány byly jejich rozdíly ohledně pojistného. U zaměstnankyně byly vybrány dva konkrétní případy. První případ nastává v situaci, kdy zaměstnankyně v jednom měsíci neodvádí žádné pojistné, protože je zaměstnána na DPP a nepřesahuje hranici 10 000 Kč za měsíc, což je limit pro odvod SP a ZP. V druhém případě odvádí sociální a zdravotní pojištění po překročení limitu DPP pro ZP a SP. V tomto případě odvádí pojistné v měsíci březnu. V této bakalářské práci bylo popsáno, jakým způsobem se toto pojistné odvádí, jak se vypočítá a jaké povinnosti má zaměstnavatel. Byla vypočtena daňová povinnost OSVČ za rok 2018.

V neposlední řadě zde bylo poukázáno na administrativní náročnost v oblasti evidence

zaměstnanců a na povinnosti zaměstnavatele. Zaměstnanec musí oznamovat veškeré změny ohledně sociálního a zdravotního pojištění zaměstnavateli a ten je povinen komunikovat s danými orgány za zaměstnance. Těmito orgány jsou Česká správa sociálního zabezpečení a příslušná zdravotní pojišťovna. OSVČ si z hlediska sociálního a zdravotního pojištění musí vše hlásit, počítat a odvádět sama.

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČERVINKA, Tomáš a Antonín DANĚK. *Zdravotní pojištění: zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ: s komentářem a příklady*. Olomouc: ANAG, 2009-. Práce, mzdy, pojištění, 164, ISBN 978-80-7554-130-7.

Daňové zákony: úplná znění platná k 01. 01. 2018, 28. vydání, Praha 2018, Praha: Grada, 1999, 288 s. ISBN 978-80-271-0766-7.

DUŠEK, Jirí a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů ...* Praha: Grada, 2019, Účetnictví a daně (Grada), 143 s. ISBN 978-80-271-2248-6.

HAKALOVÁ, Jana a Yvetta PŠENKOVÁ. *Daňová evidence: teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, Daně (Wolters Kluwer ČR), 128 s. ISBN 978-80-7598-239-1.

KUKALOVÁ, Gabriela a Lukáš MORAVEC. *Systém sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění v ČR*. Vydání třetí. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2017, 84 s. ISBN 978-80-213-2783-2.

Nemocenské pojištění. *Ministerstvo práce a sociálních věcí: Nemocenské pojištění* [online]. Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, 2019 [cit. 2019-03-02].
Dostupné z: www.mpsv.cz/cs/7#unp

SCHMIED, Zdeněk. *Zákoník práce ...: se stručným souhrnným komentářem k jednotlivým oblastem právní úpravy, s některými nejnovějšími judikáty Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, včetně změn účinných ...* Olomouc: ANAG, 2006-. Práce, mzdy, pojištění. 175 s. ISBN 978-80-7554-185-7.

Sociální pojištění: pojistné na sociální zabezpečení, nemocenské pojištění, důchodové pojištění organizace a provádění sociálního zabezpečení: redakční uzávěrka. Ostrava: Sagit, 2007. ÚZ, 396 s. ISBN 978-80-7488-279-1

Statistické údaje o podnikatelích [online]. © Copyright 2005-2019 MPO [cit. 2019-04-13].
Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/>

ŠUBRT, Bořivoj, Zdeňka LEIBLOVÁ, Věra PŘÍHODOVÁ, et al. *Abeceda mzdové účetní ...* Olomouc: ANAG, 1996. Práce, mzdy, pojištění. 631 s. ISBN 978-80-7554-117-8.

VESELÝ, Jirí., a kolektiv, *Právo sociálního zabezpečení*. Praha: Linde Praha, 2013, 312 s. ISBN 978-80-7201-915-1.

VYBÍHAL, Václav. *Mzdové účetnictví ...: praktický průvodce*. Praha: Grada, 1998. Účetnictví a daně (Grada), 472 s. ISBN 978-80-271-2246-2.

Zdravotní pojištění: zákon o veřejném zdravotním pojištění, zákon o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, zákony o zdravotních pojišťovnách, nařízení vlády a vyhlášky: redakční uzávěrka, Ostrava: Sagit, 2011-. , 352 s. ÚZ, ISBN 978-80-7488-323-1.

ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení: zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ, dobrovolně důchodově pojištěných: s komentářem a příklady*. Olomouc: ANAG, 2008-. Práce, mzdy, pojištění, 159 s. ISBN 978-80-7554-127-7.

10 SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka 1 Sazby sociálního zabezpečení	14
Tabulka 2 Vývoj maximálních vyměřovacích základů v letech 2016–2019	21
Tabulka 3 Minimální měsíční vyměřovací základy pro hlavní činnost v letech 2016–2019... ..	22
Tabulka 4 Minimální zálohy na nemocenské pojištění u hlavní činnosti OSVČ za rok 2018 a 2019.....	23
Tabulka 5 Minimální vyměřovací základy a minimální záloha na ZP	25
Tabulka 6 Porovnání hlavní a vedlejší činnosti OSVČ z hlediska sociálního pojištění v letech 2017 a 2018 v Kč	27
Tabulka 7 Počet živností podle krajů v oboru	33
Tabulka 8 Karta drobného majetku	35
Tabulka 9 Vyměřovací základ pro ZP s SP.....	36
Tabulka 10 Roční vyměřovací základ a výše zálohy za rok 2018 pro zdravotní pojištění	38
Tabulka 11 Roční vyměřovací základ pro SP a roční zálohy pro roky 2018 a 2019	39
Tabulka 12 Evidence docházky zaměstnankyně 02/2018.....	41
Tabulka 13 Odvody na SP a ZP zaměstnankyně	42
Tabulka 14 Odvody na SP a ZP zaměstnavatelky za zaměstnankyni.....	43
Tabulka 15 Celkové odvody SP a ZP	43
Tabulka 16 Roční základ daně.....	44
Graf 1 Systém sociálního pojištění a sociální zabezpečení.....	11
Graf 2 Vývoj průměrné mzdy 2011–2019 (v Kč)	21
Graf 3 Vývoj minimální mzdy od roku 2011–2019 (v Kč).....	30

11 SEZNAM ZKRATEK

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

OSSZ – okresní správa sociálního zabezpečení

VZ – vyměřovací základ

ZP – zdravotní pojištění

VPD – výdajový podkladní doklad

OZ – ostatní závazek

DPH – daň z přidané hodnoty

ČSSZ – český správa sociálního zabezpečení

SP – sociální pojištění

ZP – zdravotní pojištění

DPČ – dohoda o pracovní činnosti

DPP – dohoda o pracovní činnosti

DPFO – daň z příjmů fyzické osoby

ČR – Česká republika

ZDP – zákon o dani z příjmů

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I. – Přehled OSVČ na VZP za rok 2018

Příloha II. – Přehled o příjmech a výdajích na sociálním pojištění za rok 2018

Příloha III. – Oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti

Příloha IV. – Oznámení o nástupu do zaměstnání

13 PŘÍLOHY

Příloha I: Přehled OSVČ na VZP za rok 2018

VŠEOBECNÁ
ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA
ČESKÉ REPUBLIKY

VZP - kód 111

Přehled o příjmech a výdajích ze samostatné
výdělečné činnosti a úhrnu záloh na pojistné
(§ 24 odst. 2 a 3 zák. č. 582/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Přehled OSVČ za rok 2018

Typ přehledu

řádný opravný

Datum převzetí, razítko a podpis pracovníka VZP ČR

Formulář bude zpracován elektronicky. Vyplňujte jej, prosím, předepsaným typem písma Courier New Bold 11. Zaškrtnávací pole označte křížkem.

1. Identifikace pojistěnce	
Příjmení	Jméno
Ulice	Číslo popisné / číslo orientační
PSČ	Obec
Pojistné (zálohy) platím	Bankovní spojení: (předčíslí účtu - číslo účtu / kód banky)
☐ poukázkou ☐ převodem z účtu	Telefon
E-mail	

2. Prohlášení pojistěnce	3. Přiznání k dani z příjmů
☐ V roce 2018 pro mne neplatí povinnost hradit zálohy na pojistné v měsících: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 1-12 Důvod: a) zaměstnání b) nemoc OSVČ	Podávám daňové přiznání ☐ ano ☐ ne
☐ V roce 2018 pro mne nebyl stanoven minimální vyměřovací základ v měsících: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 1-12 Důvod: a) b) c) d) e) f)	Mám daňového poradce ☐ ano ☐ ne
Pro Důvod podle písmena f) uveďte Rodné číslo 1. dítěte Rodné číslo 2. dítěte	

4. Pojistné OSVČ	5. Přeplatek (Doplatek)
Řádek 1 Příjmy za rok 2018 KČ	Řádek 41 Úhrn zaplacených záloh na pojistné v roce 2018 na účet VZP ČR KČ
Řádek 2 Výdaje za rok 2018 KČ	Řádek 43 Přeplatek (Doplatek): Řádek 41 - Řádek 16 KČ
Řádek 4 Počet měsíců trvání samostatné výdělečné činnosti v roce 2018	Přeplatek ☐ NEMÁM přeplatek pojistného ☐ NEŽÁDÁM o vrácení přeplatku (přeplatek bude použit na úhrady záloh v dalším období) ☐ ŽÁDÁM o vrácení přepl. ve výši: KČ
Řádek 5 Z Řádku 4 počet měsíců, kdy byla OSVČ pojistěna u VZP ČR	
Řádek 6 Počet měsíců, ve kterých pro OSVČ platil minimální vyměřovací základ	
Řádek 9 14 989,50 Kč x Řádek 6 KČ	
Řádek 12 Vyměřovací základ OSVČ za rok 2018: 0,50 x Řádek 12 (pro < Řádek 9, zapíše se Řádek 9) KČ	6. Nová výše zálohy (viz Poučení)
Řádek 14 Pojistné za rok 2018: 0,135 x (Řádek 14 x Řádek 5) / Řádek 4 (zaokr. na KČ nahoru) KČ	Řádek 51 0,135 x 0,5 x Řádek 12 / Řádek 4 (zaokr. na KČ nahoru) KČ
Řádek 16 KČ	Typ zálohy ☐ a) 2 208 Kč ☐ b) výpočet ☐ c) 0 Kč Nová výše zálohy KČ

7. Datum vyplnění a podpis pojistěnce
Prohlašuji, že všechny údaje v tomto PŘEHLEDU jsou pravdivé a že ohlásím VZP ČR všechny změny údajů, a to do 8 dnů ode dne, kdy jsem se o změněné skutečnosti dozvěděl.
VZP 87.51/2018 Vyplněno dne
Podpis pojistěnce

Příloha II: Přehled o příjmech a výdajích OSVČ na sociální pojištění za rok 2018

Přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2018

podle § 15 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů

řádný opravný

Místně příslušná OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno

Variabilní symbol důchodového pojištění (DP)

A. Základní identifikace

1. Příjmení	2. Jméno	3. Titul	4. Rodné číslo	5. Datum narození
6. Ulice	7. Číslo domu	8. Obec	9. PSČ	
10. Stát	11. ID datové schránky			

B. Údaje o daňovém přiznání

12. Povinnost podávat daňové přiznání	ano ☐ ne ☐	13. Daňové přiznání zpracovává a podává daňový poradce	ano ☐ ne ☐
14. Platba daně stanovená paušální částkou	ano ☐ ne ☐	15. Protokol o platbě daně paušální částkou převzat na FÚ dne	<input type="text"/>
16. Lhůta pro předložení daňového přiznání byla rozhodnutím FÚ prodloužena do dne	<input type="text"/>	17. Účtování v hospodářském roce	ano ☐ ne ☐

C. Údaje o výkonu samostatné výdělečné činnosti (SVČ)

18. V roce 2018 jsem vykonával/a SVČ jen hlavní jen vedlejší hlavní i vedlejší

Hlavní SVČ jsem vykonával/a v měsících	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1 - 12
Vedlejší SVČ jsem vykonával/a v měsících	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

D. Vedlejší SVČ - podle ustanovení § 9 odst. 6 písm. a) až d) zákona č. 155/1995 Sb.

Důvod výkonu vedlejší SVČ

19. Zaměstnání	☐	20. Nárok na výplatu invalidního důchodu nebo přiznání starobního důchodu	☐
21. Nárok na rodičovský příspěvek	☐	22. Nárok na PPM nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu z NP zaměstnanců	☐
23. Osobní péče o osobu závislou na pomoci jiné osoby	☐	24. Nezaopatřenost dítěte (studium)	☐

E. Údaje o daňovém základu OSVČ za rok 2018 a další údaje podle ustanovení § 15 zákona č. 589/1992 Sb.

25. Daňový základ	<input type="text"/>	Kč			Údaje OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno	
26. Počet měsíců, v nichž je SVČ považována za	☐ hlavní ☐ vedlejší		☐ hlavní ☐ vedlejší		☐ hlavní ☐ vedlejší	
27. Počet měsíců, v nichž jsem vykonával/a SVČ aspoň po část měsíce	☐ hlavní ☐ vedlejší		☐ hlavní ☐ vedlejší		☐ hlavní ☐ vedlejší	
28. Průměrný měsíční daňový základ	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč
29. Rozdělení daňového základu	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč
30. Vypočtený vyměřovací základ	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč
31. Dílčí vyměřovací základ	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč
32. Minimální vyměřovací základ	<input type="text"/>	Kč	Poznámka: řádky 29 a 31 se vyplňují pouze v případě, byla-li vykonávána hlavní i vedlejší činnost (čtěte pokyny)		<input type="text"/>	Kč
33. Určený vyměřovací základ	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč
34. Vyměřovací základ ze zaměstnání	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč
35. Součet řádků 33 a 34	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč
36. Vyměřovací základ ze SVČ	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč
37. Pojistné na DP	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč
38. Úhrn zaplacených záloh na DP	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč
39. Rozdíl mezi Pojistným a Úhrnem záloh (37 - 38)	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč	<input type="text"/>	Kč

F. Vedlejší SVČ - přihláška k účasti na DP OSVČ v roce 2018

Vzhledem k tomu, že jsem v roce 2018 nedosáhl/a z výkonu vedlejší SVČ zákonem stanoveného příjmu pro povinnou účast na důchodovém pojištění OSVČ, přihlašuji se k této účasti dnem podání tohoto přehledu

ano ne

Přehled o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2018 - 2. strana

Rodné číslo OSVČ

G. Způsob použití přeplatku

Přeplatek (část přeplatku) ve výši

 Kč

použijte (nemám-li vůči OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno nebo ČSSZ splatný závazek) na úhradu záloh na pojistné na měsíce

1/19	2/19	3/19	4/19	5/19	6/19	7/19	8/19	9/19	10/19	11/19	12/19	1/19-12/19
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Přeplatek (zbývající část přeplatku) ve vyšší výši než 100 Kč

a) Vraťte na účet

IBAN (mezinárodní číslo účtu použijte při platbě do ciziny)	Předčíslí účtu	Číslo účtu	Kód banky	Variabilní symbol	Specifický symbol
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

b) Pošlete poštovní poukázkou na adresu (zpoplatkováno)

Příjmení	Jméno	Titul
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ulice	Číslo domu	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Obec	PSČ	Stát
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

H. Výše zálohy na důchodové pojištění (DP) a pojistného na nemocenské pojištění (NP) na rok 2019

V roce 2019 budu vykonávat SVČ

 hlavní vedlejší

Údaje OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno

 hlavní vedlejší

40. Měsíční vyměřovací základ	<input type="text"/>	Kč
41. Měsíční záloha na DP	<input type="text"/>	Kč
42. Měsíční pojistné na NP	<input type="text"/>	Kč

<input type="text"/>	Kč
<input type="text"/>	Kč
<input type="text"/>	Kč

I. Základní identifikace OSVČ, se kterou je vykonávána spolupráce

Příjmení	Jméno	Titul	Datum narození	Rodné číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ulice	Číslo domu			
<input type="text"/>	<input type="text"/>			
Obec	PSČ	Stát		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		

J. Souhlas se zpracováním dalších osobních údajů

Udělují souhlas ČSSZ a příslušné OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno se zpracováním mého telefonního čísla/e-mailové adresy pro zajištění efektivní vzájemné komunikace za účelem provádění sociálního zabezpečení OSVČ včetně výběru pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s Poučením ČSSZ o svých právech v souvislosti se zpracováním osobních údajů. Tento souhlas je zcela svobodný a jsem si vědom/a, že jej mohu kdykoliv odvolat, případně žádat o výmaz údajů

Ano

Telefon E-mail

K. Údaje o opravném přehledu

Datum zjištění nové výše vyměřovacího základu ze SVČ

Důvod předložení opravného přehledu

L. Podpisy a razítka

Prohlašuji, že všechny údaje uvedené v tomto přehledu jsou pravdivé a že příslušné správě sociálního zabezpečení ohlásím změny údajů, které by vedly ke zvýšení vyměřovacího základu za rok 2018, a to do 8 dnů ode dne, kdy jsem se o těchto změnách dozvěděl/a.

Datum vyplnění <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Datum přijetí <input type="text"/>
Počet příloh <input type="text"/>			Za OSSZ zpracoval/a <input type="text"/>
	Podpis (a razítko) OSVČ <input type="text"/>	Podpis a razítko OSSZ <input type="text"/>	

Příloha III: Oznámení o zahájení samostatné výdělečné činnosti

Evidenční štítek

Oznámení o zahájení (opětovném zahájení) samostatné výdělečné činnosti

Místně příslušná OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno

Razítko OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno

Variabilní symbol důchodového pojištění
- vyplní OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno

Variabilní symbol nemocenského pojištění
- vyplní OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno

A. Základní identifikace				
Příjmení	Jméno	Titul	Datum narození	Rodné číslo
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Rodné příjmení	Všechna dřívější příjmení		Rodinný stav	Pohlaví
<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>
Místo narození	Stát narození	Státní občanství	ID Datové schránky	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Ulice	Číslo domu	Obec	PSČ	Stát
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
B. Adresa pobytu v ČR (je-li trvalý pobyt mimo ČR)				
Ulice	Číslo domu	Obec	PSČ	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
C. Kontaktní adresa				
Ulice	Číslo domu	Obec	PSČ	Stát
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
D. Údaje o samostatné výdělečné činnosti (SVČ)				
Datum zahájení (opět. zahájení) SVČ	SVČ jsem oprávněn/a vykonávat od	Druh činnosti	IČO	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
E. Údaje o důchodovém pojištění v cizině				
Jiný stát, na jehož území je výdělečná činnost vykonávána		OSVČ je (byla) účastna sociálního pojištění na území jiného státu		
<input type="text"/>		☐ ano ☐ ne		
Cizozemský nositel sociálního pojištění				
Název		Cizozemské číslo pojištění		
<input type="text"/>		<input type="text"/>		
Ulice	Číslo domu	Obec	PSČ	Stát
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
F. Vedlejší samostatná výdělečná činnost				
Splňuji podmínku pro výkon vedlejší SVČ z důvodu				
☐	Zaměstnaní od	Název a adresa zaměstnavatele		
☐	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
☐	Nárok na výplatu invalidního důchodu nebo přiznání starobního důchodu. Uveďte			
	Druh pobíraného důchodu	Plátce důchodu	Starobní důchod přiznán od	Invalidní důchod vyplácen od
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
☐	Nárok na rodičovský příspěvek nebo na peněžitou pomoc v mateřství (PPM) nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu z nemocenského pojištění zaměstnanců, není-li nárok na PPM			Od
	<input type="text"/>			<input type="text"/>
☐	Péče o závislou osobu od	Nezaopatřené dítě od		
☐	<input type="text"/>	<input type="text"/>		

G. Základní identifikace OSVČ, se kterou je vykonávána spolupráce				
Příjmení	Jméno	Rodné příjmení	Rodné číslo	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Titul	Datum narození	Identifikační číslo		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		
Adresa trvalého pobytu nebo adresa hlášeného pobytu v ČR, není-li trvalý pobyt v ČR				
Ulice	Číslo domu	Obec	PSČ	Stát
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
H. Přihláška k dobrovolné účasti na nemocenském pojištění OSVČ				
K účasti na pojištění se přihlašuji od		Název zdravotní pojišťovny		
<input type="text"/>		<input type="text"/>		
I. Údaje o nemocenském pojištění				
Název předchozího orgánu, který prováděl NP, pokud jím nebyla ČSSZ		Název orgánu, který v současnosti provádí NP, pokud jím není ČSSZ		
<input type="text"/>		<input type="text"/>		
Předchozí doba účasti na nemocenském pojištění v cizině od		<input type="text"/>	do	
<input type="text"/>		<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Cizozemský nositel nemocenského pojištění				
Název		Cizozemské číslo pojištění		
<input type="text"/>		<input type="text"/>		
Ulice	Číslo domu	Obec	PSČ	Stát
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
J. Úhrada pojistného				
Požadují zaslání poštovních poukázek na úhradu pojistného ¹⁾ ☐ ano ☐ ne				
K. Insolvenční řízení				
Je/bylo ke dni zahájení výkonu samostatné výdělečné činnosti vedeno vůči Vám insolvenční řízení ☐ ano ☐ ne				
L. Souhlas se zpracováním dalších osobních údajů				
Udělují souhlas ČSSZ a příslušné OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno se zpracováním mého telefonního čísla/e-mailové adresy pro zajištění efektivní vzájemné komunikace za účelem provádění sociálního zabezpečení OSVČ včetně výběru pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s Poučením ČSSZ o svých právech v souvislosti se zpracováním osobních údajů. Tento souhlas je zcela svobodný a jsem si vědom/a, že jej mohu kdykoliv odvolat, případně žádat o výmaz údajů				
		ano	Telefon	E-mail
		☐	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Prohlašuji, že uvedené údaje jsou pravdivé.				
Počet příloh				
<input type="text"/>				
				Datum, podpis OSVČ
				_____
¹⁾ Složenky jsou zaslány pouze na jeden rok. O jejich zaslání v dalším roce je nutno požádat OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno vždy znovu.				
 2 4 2 8 0 6 5 2 2 1		strana 2 ČSSZ – 89 532 17 I/2019		

Příloha IV: Oznámení o nástupu do zaměstnání

Oznámení o nástupu do zaměstnání (skončení zaměstnání)

HHHHHHHHHHHHHHHHHHHH
Nastavení psacího stroje
HHHHHHHHHHHHHHHHHHHH

Typ akce

Datum platnosti akce ke dni
(Oprava ze dne)

Seznam akcí:
 1 - Nástup   5 - Oprava   8 - Návrat po přerušení
 2 - Skončení   6 - Převod   9 - Vznik příslušnosti k českým předpisům
 3 - Změna   7 - Skončení z důvodu přerušení   10 - Skončení příslušnosti k českým předpisům

Kód OSSZ   Místně příslušná OSSZ (PSSZ, MSSZ Brno)

1. Datum nástupu a skončení zaměstnání

Datum nástupu do zaměstnání   Datum skončení zaměstnání

2. Základní identifikace pojištěnce

Příjmení	Jméno	Titul	Datum narození	Rodné číslo
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>

3. Adresa trvalého pobytu a doplňující identifikační údaje pojištěnce

Adresa trvalého pobytu - Ulice	Číslo domu	Pohlaví
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
Obec	Pošta	PSC (Post Code)
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
Kontaktní adresa - Ulice	Číslo domu	Rodné příjmení
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
Obec	Pošta	Místo narození
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
Všechna další příjmení předcházející současnému příjmení (kromě rodného)		
<input style="width: 95%;" type="text"/>		

4. Adresa pobytu v ČR, je-li trvalý pobyt mimo ČR

Ulice	Číslo domu
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
Obec	Pošta
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>

5. Identifikace zaměstnavatele a informace o zaměstnání

Název zaměstnavatele	IČ	Variabilní symbol
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
Druh činnosti	Místo výkonu činnosti (stát)	Nový VS (pouze pro akci převodu)
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
Zaměstnání malého rozsahu: (Platnou volbu zakřížkujte) ano ne		

6. Informace o důchodu

Druh důchodu	Důchod pobírán od
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>

7. Identifikace posledního (současného) cizozemského nositele pojištění

Název posledního (současného) cizozemského nositele pojištění	Specifikace	P - poslední S - současný N - není
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
Ulice	Číslo domu	
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	
Obec	Post Code	Stát
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
Cizozemské číslo pojištění		
<input style="width: 95%;" type="text"/>		

8. Údaje o zdravotním pojištění a jiném nemocenském pojištění

Kód zdravotní pojišťovny

Název předchozího orgánu, který prováděl nemocenské pojištění, pokud jím nebyla ČSSZ

Název současného orgánu, který provádí nemocenské pojištění, pokud jím není ČSSZ

9. Podpisy a razítka

Počet příloh	Datum vyplnění formuláře		Datum přijetí formuláře na OSSZ (PSSZ, MSSZ Brno)
<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>

1 7 4 1 4 5 8 8 3 1

Podpis a razítko zaměstnavatele

Podpis a razítko OSSZ (PSSZ, MSSZ Brno)

ČSSZ 89 503 2 - II/2019

OSSZ/PSSZ/MSSZ Brno vyžaduje a zpracovává osobní údaje v souladu s právními předpisy pro ochranu osobních údajů a pouze k legitimním účelům. Více informací naleznete na <https://www.cssz.cz/cz/gdpr.htm>